4. MWANZO - Sura ya Tatu

"Pia, nitamfanya mzaliwa wangu wa kwanza, aliye mkuu kuliko wafalme wa dunia "

Sura hii inaonesha jinsi nyoka alivyomdanganya mwanamke, naye akaanguka. Naye, akamdanganya mwanamume, naye akaanguka. Matokeo yake yalikuwa ya kusikitisha, na kuathiri vibaya mpango mzima wa Mungu katika uumbaji. Kifo, ambacho hapo awali kilikuwa ni uwezekano tu sasa kimerasimishwa. Sheria ya dhambi na kifo inajithibitisha yenyewe ili wanadamu wahukumiwe kifo na wanahitaji ukombozi. Hata hivyo, tumaini pia hutolewa kwa wanandoa wa kibinadamu kwa ahadi ya Mungu ya mbegu ambayo ingeshinda athari za dhambi. Hata hivyo, hii inahitaji kitu kutoka kwa mwanadamu, na hivyo Adamu na Hawa wanafundishwa kanuni za dhabihu kama vitu muhimu kwa msamaha na ukombozi.

ANGUKO LA MWANADAMU NA TUMAINI LA UKOMBOZI —Sura.3:1-4:26

Majaribu na Dhambi—mstari.1-7

Nyoka anatambulishwa na kuelezewa. Mawazo yake ya kimwili yanaonyesha kwamba wanadamu wawili wangeweza kuitikia mawazo ya wanyama, na kuharibu hatima kubwa iliyopo mbele yao. Hawa anaanguka katika jaribu lake na Adamu anamfuata kwa upumbavu wake. Matokeo ya dhambi hiyo yanaelezwa.

Ilikuwa muhimu kwamba wanadamu hawa wawili wapitie katika majaribu ili imani iweze kukuzwa ndani yao. Walikuwa wanaelewa wazi masharti ya amri ya Mungu ambayo yangezalisha utii wa hiari, na kutimiza kusudi la Yahweh ndani yao, lakini walichagua kusikiliza matamanio ya kimwili ya nyoka, na kwa hiyo jaribu la Mungu linabadilishwa kuwa majaribu ya kibinadamu. Majaribu ya nyoka yanasababisha wawili hao kuanguka, na kupata adhabu ya haki ya kifo; lakini neema ya Mungu inashinda haki katika kutoa rehema kwa mbegu nyingi za mwanamke. Njia ya ukombozi inaonyeshwa wazi katika mauaji ya Kaini na nafasi ya Abeli na Seti.

MSTARI 1

"Kuhusu nyoka"— Tunakutana na nyoka katika Maandiko yote (tazama Ufunuo. 12:9; 20:2); wakati mwingine kama mnyama, katika matukio mengine kama ishara. Umuhimu wa mada unaonyeshwa katika matumizi ya Nyoka ya Yahweh katika kuelezea agano la Edeni (Mwanzo. 3:15), na kutengeneza msingi wa mpango Wake wa ukombozi. Neno la Kiebrania ni *nachash*. Geseniusi anamfafanua kama nyoka, aliyeitwa hivyo kutokana na mlio wake. Analitoa kutoka katika kitenzi ambacho, anatangaza ni "neno la tanakali sauti," linalomaanisha "kutoa sauti ya mlio wa chini, kunong'ona, hasa kunong'ona au milio ya wachawi ... kwa maana pana, ya kimungu, utabiri".
"Tanakali sauti" inamaanisha kuiga sauti inayoonyeshwa na neno. Katika hali hii, nyoka anaitwa *nachash* kwa sababu sauti yenyewe ya neno inaonyesha mlio wa nyoka. Mzizi wa neno hilo umetafsiriwa kama "*mchawi*" katika Kumb. 18:10. Kamusi ya Kiebrania ya *Davidson* inatoa maana yake kama "kutambua, kuchunguza," "kutumia uchawi, uaguzi." Nyoka alitumiwa na wazee kwa madhumuni ya uaguzi, na, kwa sababu hiyo, alitazamwa kwa makini. Chini ya kichwa hiki. Hivyo, jina lake linamaanisha kupata maarifa kwa uzoefu tofauti na kuyapokea kwa ufunuo wa Kimungu.

Kwa hiyo, Gesenius na Davidson, wote wanaona maana ya jina hilo kama inayodokeza sauti ya nyoka iliyonong'onezwa na kushawishi, na pia kuelezea nguvu zake za uchunguzi. Dkt. Strong katika Faharasa yake anatoa maana ya *nachash* kama "nyoka (kutoka kwenye mlio wake)," ili pia, avutie sauti yake. Ulimi ni sifa ya nyoka. Tazama Zaburi 12:4; Yakobo 3:5-8. Sulemani alimlinganisha mtu anayeongea sana na nyoka (Mhubiri 10:11).
Muhimu, kutoka katika mzizi huohuo, *nachash*, limetokana *Nekosheth*, "shaba, shaba (yaani shaba)." Hiki ni chuma cha msingi ambacho kwa mfano kinawakilisha mwili. Katika Yeremia. 39:7; 52:11 neno hilo limetafsiriwa kama "minyororo" (ya Babeli). Katika Waamuzi 16:21; 2 Samweli. 3:34; 2 Wafalme 25:7; 2 Nyakati. 33:11; 36:6,

limetafsiriwa kama "pingu za shaba." Katika Ezekieli 16:36, limetafsiriwa kama "uchafu." Kwa hiyo, katika sehemu hizi zote, linahusiana na mwili.

Davidson anatoa maana ya msingi ya neno, "Kupata maarifa au uzoefu kwa uchunguzi makini," na hii inaonyeshwa katika Mwanzo. 30:27, ambapo msemo, "Nimejifunza kwa uzoefu" unatokana na *nichashti* — ambayo, kulingana na Davidson, inatokana na *nachash*. Hivyo, neno hilo linamaanisha: kutazama, yaani kutazama kwa makini, kuingia ndani, kutazama kwa ufupi; pamoja na kuzungumza, kuongea kwa ukali, n.k.

Kwa msingi wa umuhimu huu wa neno, maoni yafuatayo kutoka Elpis Israel yanalenga hoja:

"Nyoka alijuaje kwamba Bwana Mungu alijua kwamba mambo haya yangewapata (Adamu na Hawa) siku watakayokula? Alipataje kujua chochote kuhusu miungu, na ujuzi wao wa mema na mabaya? Na kwa misingi gani alithibitisha kwamba hawapaswi kufa hakika? Jibu ni moja kati ya haya mawili - kwa msukumo; au kwa uchunguzi. Tukisema kwa msukumo, basi tunamfanya Mungu kuwa mwandishi wa uwongo; lakini tukithibitisha kwamba alipata ujuzi wake kwa uchunguzi - kwa kutumia macho na masikio yake juu ya vitu vilivyomzunguka - basi tunathibitisha maneno ya Musa, kwamba alikuwa mwerevu zaidi kati ya viumbe vyote ambavyo Bwana Mungu alikuwa ameviumba" (uk. 82).

Neno *nachash* limetumika kuelezea wanyama mbalimbali: nyoka aliyepinda (Ayubu 26:13), mamba (Isaya. 27:1; Amosi 9:3, nk.). Hata hivyo, marejeleo ya nyoka katika Isaya 65:25, "Mavumbi yatakuwa nyama ya nyoka," yanaonyesha kwamba mnyama aliyetajwa katika Mwanzo 3 alikuwa nyoka wa familia ya nyoka.

"Alikuwa mwerevu kuliko wanyama wote wa porini ambao Yahweh Elohim alikuwa amewafanya" — Nyoka alikuwa mwerevu kuliko "wanyama wote wa porini." Sifa hii ya ujanja, werevu, au hekima inapendekezwa na Bwana Yesu, ambaye aliwashauri wanafunzi wake kuwa "wenye busara kama nyoka" (Matendo. 10:16).

Kwa hiyo, katika hatua hii, pamoja na aina zingine zote za uumbaji, ilikuwa "nzuri sana" (Mwanzo. 1:31). "Labda, ilikuwa kwa sababu ya sifa hii ya werevu, au wepesi wa utambuzi, ndipo Adamu alipoiita *nachash*; ambayo imetafsiriwa kama joka katika Agano Jipya, kutoka *derkomai*, kuona (Ufunuo. 20:2)" (Elpis Israel, uk. 50)

*"***Na akamwambia mwanamke"** — Alipinga "chombo dhaifu" (1 Petro. 3:7). Hii imekuwa sifa ya nyoka wa kibinadamu tangu wakati huo (linganisha Warumi. 16:18-20). Ni wazi kwamba nyoka alisubiri wakati ambapo Hawa alikuwa peke yake; ilhali, kwa upande wake, angepaswa kuelekeza swali kwa mumewe, au kulifikiria pamoja naye. Lakini, udadisi wake wa kike ulimshinda, na kusababisha msiba wa Anguko.

" Ndiyo, je, Mungu amesoma hivyo?" — Huu ni mshangao unaotafakarisha, kana kwamba nyoka alikuwa ametafakari kwa muda mrefu kuhusu jambo hilo, na kufikia hitimisho lisilokubalika. Alifikiri kwa kanuni za kidunia kabisa; ilikuwa akitumia mantiki ya kimwili kuzungumza, nzuri sana ya aina yake, lakini hakuzoea kufikiria kwa kanuni za Kimungu.

"Msile matunda ya kila mti katika bustani?" — Huu ni utiaji chumvi wa makusudi, kana kwamba ni kuchochea maoni, na kuamsha ukosoaji dhidi ya Mungu. Toleo Lililorekebishwa linatoa swali hili: "kuna mti wowote katika bustani?"

MSTARI 2
"Mwanamke akamwambia nyoka, tunaweza kula matunda ya miti ya bustanini" — Mwanamke alitambua uhusiano wake na mumewe katika katazo hili. Elohim alikuwa amemtangazia Adamu sheria kabla ya kuumbwa kwake (Mwanzo. 2:17), na alikuwa amemkabidhi mafundisho kwa uaminifu; jukumu ambalo waume wanalo kwa wake zao (1 Wakorintho. 14:35).

MSTARI 3
"Lakini matunda ya mti ulio katikati ya bustani" — Kulikuwa na miti miwili iliyowekwa kimkakati katikati ya bustani (Sura ya 2:9), ingawa marufuku hiyo ilitegemea mmoja tu kati yao.

"Mungu amesema" — Ilhali nyoka alifikiri kutokana na nia za kimwili zilizochochewa na uchunguzi, alielezea nia ya Mungu, iliyotolewa kwa ufunuo.

"Msiile, wala msiiguse, msije mkafa" — Hili ni nyongeza barua ya sheria kali (Sura ya 2:17), lakini inaelezea kiini chake. Bila shaka Adamu na Hawa walikuwa wamepokea maelekezo zaidi kutoka kwa Elohim kuhusu matumizi ya sheria, na walikuwa wamesisitiza hatari ya hata kugusa mti; na sasa hili, nalo, lilielezwa kwa uaminifu na mwanamke, ambaye katika kutangaza nia ya Roho hivyo alipinga nia ya mwili.

Hata hivyo, maandishi yanaonyesha "kupunguzwa" kwa amri ya Mungu, kama inavyofanywa mara nyingi na watu leo.

Yahweh alisema "ukifa utakufa". Lakini, Hawa alisema "Usije ukafa". Neno la Kiebrania kalamu linaashiria "ajali"; "ikiwa" — tazama Sura ya 3:22; 19:15,17,19; 38:11,23.

MSTARI 4
"Nyoka akamwambia mwanamke, Hakika hamtakufa " — Huu ulikuwa ni uongo. Tazama Yohana 8:44. Ni kwa misingi gani nyoka angeweza kutoa dai linalopingana hivyo? Ni kwa kuhoji jambo hilo kwa msingi wa kimwili tu, na bila imani katika Neno la Mungu lililofunuliwa. Kutoka katika uchunguzi wa kawaida, hakukuwa na sababu ya kuamini kwamba Hawa angepitia uharibifu wowote wa kimwili wa asili, kama matokeo ya kula tunda lililokatazwa; na hivyo kwa nini kusema kinyume! Nyoka ama hakuamini amri ya Mungu, au kwa hoja yake ya hila iliyodokeza kwamba ingeweza kushindwa. Kwa njia gani? Nyoka hakusema, lakini alidokeza kwamba hekima ambayo ingetolewa kwa kula tunda lililokatazwa ingewawezesha wanadamu wawili kulipinga, kwani wangekuwa "kama Elohim, kujua mema na mabaya.""

Maandishi ya Kiebrania yanasomeka "kufa hamtakufa" (G.R. Berry, Interlinear Hebrew English Old Testament; R.V.; Tafsiri ya moja kwa moja ya Young). Hakuna neno katika maandishi ya Kiebrania la "hakika" katika 2:17 au 3:4.

MSTARI 5
"Kwa" — Kisha inafuata sababu yenye makosa ya nyoka ikielezea kwa nini kifo hakingemshika Hawa kama angekula.

"Mungu anajua" — Nyoka hatumii Jina la Mungu ambalo Musa amelileta katika simulizi; na hili linafaa kwa hali hiyo, si kwa sababu tu halikufichuliwa wakati huo kama lilivyofunuliwa baadaye (Kutoka. 6:3), lakini kwa sababu matumizi ya Jina la Agano yasingekuwa yanafaa midomoni mwa nyoka.

"Kwamba siku mtakayokula matunda yake, ndipo macho yenu yatafumbuliwa" — Nyoka alifikiri kwamba uelewa wao ungeendelezwa kwa kula tunda la mti. Hili lilikuwa ni jambo la kweli kabisa (tazama mstari wa 7), lakini si kwa jinsi alivyokusudia. Aliweka matarajio ya hekima iliyoongezeka kama njia ambayo kifo kingeweza kushindwa; lakini macho yao yalipofunguliwa baadaye yalifunua tu hali yao ya uchi.

"Nanyi mtakuwa kama miungu" — Neno ni Elohim kama ilivyo mwanzoni mwa mstari ambapo neno limetafsiriwa "Mungu." Toleo Lililorekebishwa hutafsiri hili kama Mungu mara kwa mara: "Mtakuwa kama Mungu."

"Kujua mema na mabaya" — Tazama dokezo katika Mwanzo. 3:22.

MSTARI 6
"Na mwanamke alipoona" — Kauli ya mstari huu inaonyesha mafundisho ya Yakobo 1:14-15. Mfano mwingine wa kawaida ni ule wa Akani ambaye alikiri: "Nimetenda dhambi: Niliona; Nilitamani, Nilitwaa" (Yoshua. 7:20-21). Falsafa ya nyoka iliyomshawishi ilimfanya Hawa awe na tamaa; sasa aliutazama mti kwa hamu ambayo hakuwahi kuwa nayo hapo awali. Uelewa wa kimwili wa nyoka ulikuwa umemtia mawazo yake mapya, kwani akili yake ilikuwa imebadilika kuwa nyoka. Kiakili alikuwa amechafuliwa. Ilhali hapo awali alikuwa na tamaa halali na alikuwa huru kuziridhisha; sasa alikuwa na hamu, iliyotokana na mapendekezo haramu ya nyoka, ya kula kile kilichokatazwa. Kadiri alivyoutazama mti, ndivyo tamaa hii ilivyozidi kuwa kubwa. Sasa alikuwa chini ya utawala wa "tamaa ya mwili, tamaa ya macho, na kiburi cha uzima" ambavyo vinaelezea njia tatu za majaribu, lakini ambazo, Yohana alifundisha, "hazitoki kwa Baba" (1 Yohana 2:16). "Sio wa Baba" kwa sababu, katika hali yao ya kuungua, waliletwa na nyoka.

"Kwamba mti ulikuwa mzuri kwa chakula" — Tamaa ya mwili iliamsha.

"Na kwamba ulikuwa wa kupendeza machoni" — "Tamaa ya macho." Tazama ukingo: "tamaa ya macho".

"Na mti wa kutamanika ili kumfanya mtu awe na hekima" — Fahari ya uzima.

"Alikula matunda yake — Hili lilikuwa tendo la kwanza la upumbavu lililosababisha dhambi. Huenda aligusa tunda hilo kwa kusita (linganisha mstari. 3) huku akilipapasa kwa macho yake. Kisha, alipogundua kwamba hakuna madhara yoyote yaliyofuata, aliongozwa kulila.

"Na akala" — Sasa alikuwa amechafuliwa kimaadili. Alikuwa ameshika kwa ujasiri usawa na Elohim; akifunua mtazamo wa akili kinyume na ule uliotakiwa na Mungu. Tofauti sana na ule ulioonyeshwa na Bwana Yesu (tazama Wafilipi 2:5-10). Alitambua kwamba usawa na Mungu haukuwa "kitu cha kushikwa," na hivyo akajisalimisha kwa mapenzi ya Baba katika mambo yote.

Lakini, Hawa alikuwa ametenda kwa kiburi. Alipaswa kukataa jaribu la nyoka, au, angalau, angepaswa kuzungumza na mumewe. Aliumbwa "kwa mfano na mfano wa Elohim" (Mwa. 1:26), ilhali alikuwa "utukufu wa mwanamume" (1 Wakorintho 11:7). Akiwa ameumbwa kutoka ubavuni mwake, ameumbwa kama mwenzake (Mwa. 2:20), msaidizi wake akikutana naye, hakupaswa kutenda kwa kujitegemea kwake (tazama Wakorintho 11:8-11).

Lakini alifanya hivyo, na kwa sababu alifanya hivyo, Paulo anaeleza kwamba wanawake wanapaswa kuzingatia na si "kujitwalia mamlaka juu ya mwanamume, bali wawe kimya" (1 Timotheo. 2:12). Anasema kwamba Adamu aliumbwa kwanza, na kisha Hawa; na kwamba Adamu hakudanganywa na nyoka, bali alishawishiwa kupitia yeye (1 Timotheo. 2:13-14). Ili kuonyesha kanuni hiyo, Paulo alianzisha nidhamu ya kikanisa ya utii wa dada (1 Wakorinto. 11:8-11) ili washiriki wote waweze kufundishwa.

"Na akampa mumewe pamoja naye" — Kwa kawaida kuna ujamaa mkubwa katika dhambi; athari zake huenea kwa wengine kama chachu inavyofanya katika unga (1 Wakoritho. 5:6-7). Tufuate ushauri wa Mtume, na tuondoe chachu kwa kukataa kushirikiana na au kuachilia mazoea ya dhambi. Kitendo hiki kinaweza kuonekana kuwa ni kupotoka kidogo tu, lakini kilisababisha uharibifu wa maisha ya Adamu na Hawa, na hukumu ya kifo kwa vizazi vyao vyote. Ushauri wa mitume ni "kutoufanyia mwili maandalizi ya kutimiza tamaa zake (Warumi. 13:14).

"Naye akala" — Wakati mwingine inafundishwa kwamba Adamu alifanya hivyo akiwa macho yake yamefunguliwa kwa ukubwa wa tendo hilo, na kama ishara ya upendo kwa mkewe, akipendelea kuangamia pamoja naye kuliko kubaki peke yake mwaminifu kwa Mungu. Hili linapendekezwa kutokana na maoni ya Paulo: "Adamu hakudanganywa" (1 Timotheo. 2:14). Hata hivyo, katika kuandika hivyo, Mtume ni wazi alikuwa akifikiria udanganyifu wa nyoka ambao ulikuwa umemfikia Hawa pekee. Alidanganywa na nyoka, na Adamu alishawishiwa na mkewe. Ikiwa nadharia iliyopendekezwa ilikuwa sahihi, kwa nini baadaye alimshtaki mbele za Mungu (mstari wa 12)? Hatuwezi kuwasaidia kwa ufanisi wale tunaowapenda kwa kujiunga nao katika matendo ya dhambi au uasi dhidi ya Mungu; bali, badala yake, katika kudumisha utii. Adamu angekuwa na nafasi nzuri zaidi ya kumsaidia na kumwongoza mke wake kama angeendelea kuwa mwaminifu. Kama ilivyokuwa, hakuwa tu mwenye dhambi bali pia mshawishi aliyefanikiwa.

MSTARI 7
"Na macho yao wote wawili yakafumbuliwa" — Wakawa waangalifu zaidi kuliko hapo awali na wakatambua dhambi.

"Nao wakajua kwamba walikuwa uchi" — Neno la Kiebrania *yada* linamaanisha kujua kutokana na uchunguzi au kwa majaribio yaliyofanyika. Katika Mwanzo 4:1 hili linahusishwa na tendo la ngono. Adamu na Hawa waligundua uchi wao kama hawajawahi kuona hapo awali, na tamaa ya ngono ikaongezeka. Hii ilisababisha hali ya kujitambua na aibu ambayo ni athari ya dhambi. Mwenye dhambi anakuwa na ufahamu wa nafsi yake, ilhali anapaswa kuwa na ufahamu wa Mungu. Macho ya Adamu na Hawa sasa yalikuwa yamejaa nafsi zao, ilhali hapo awali walikuwa na ufahamu zaidi wa Mungu.

Katika Maandiko, "uchi" ni ishara ya hali ya dhambi. Tazama Ufunuo. 3:17; 16:15. Imeandikwa kuhusu Ahazi kwamba "alimfanya Yuda kuwa uchi, na kumkosea sana Yahweh" (2 Nyakati. 28:19).

"Nao wakashona majani ya mtini pamoja" — Majani makubwa ya mtini yalionekana kufaa kwa kusudi hilo. Baadaye, mtini ulitumika kama ishara kwa Israeli (Yoeli 1:7) kwa sababu ya thamani ya matunda yake. Aina fulani huzaa matunda mwaka mzima, ishara hiyo ikidokeza kwamba Mwisraeli wa kweli anapaswa kuzaa matunda "kwa wakati wake na nje ya wakati wake" (2 Timotheo. 4:2). Kristo aliulaani mti wa matunda usiozaa, kwa sababu ulikuwa na majani mengi, lakini haukuwa na matunda; ulikuwa na ahadi nyingi, lakini haukuwa na utendaji (Marko 11:13-14).

"Walijitengenezea vitambaa" — Walijitengenezea kifuniko cha mawazo yao wenyewe; walijaribu kuficha dhambi zao kwa njia zao wenyewe, na bila dhabihu. Bado hawakuwa wamejifunza somo, kwamba "bila kumwaga damu hakuna ondoleo (la dhambi)" (Ebr. 9:22; Mathayo 26:28). Vitambaa hivyo havikuficha dhambi zao kwa Mungu, kama Ayubu alivyosema (tazama Ayubu 31:33).

Mungu Anachunguza Sababu ya Dhambi — mstari. 8-13
Elohim hufanya uchunguzi kuhusu chanzo cha dhambi, na, akifichua jukumu ambalo nyoka alilitekeleza ndani yake, anawahukumu wahusika, na kutangaza Agano la kwanza la ahadi kwa msingi huo.

MSTARI 8
"Wakasikia sauti ya Yahweh Elohim akitembea bustanini" — "Sauti" "ikitembea." Hata hivyo, *golquole* ya Kiebrania mara nyingi hutafsiriwa "sauti," na iko hivyo mahali hapa katika Toleo Lililorekebishwa. Inatumika kwingineko kwa sauti ya nyayo (2 Samweli. 5:24; 2 Wafalme 6:32), na bila shaka hiyo ndiyo inayokusudiwa hapa. Adamu na Hawa walisikia sauti ya malaika anayekaribia, na kwa kusikitisha wakijua dhambi yao, walipata hofu. Ni muhimu kwamba Musa ametumia hapa Jina la Agano la Yahweh, kana kwamba kumkumbusha msomaji kwamba Agano la Kiungu na mwanadamu lilikuwa limevunjwa na Adamu. Bila shaka, haikuwa Baba wa Milele Mwenyewe aliyemtokea mwanadamu, bali mwakilishi wake kama ilivyo katika Kutoka 23:20. Yahweh Mwenyewe anaishi katika nuru isiyoweza kukaribiwa, na hajawahi kuonekana na mwanadamu anayekufa (1 Timotheo. 6:16).

"Katika baridi ya mchana" — Huu ni msemo wa jioni, kwani katika Mashariki ya Kati, upepo baridi huingia juu ya nchi wakati wa machweo. "Baridi" linatokana na "*ruach*" (tazama ukingo), "upepo". Mabadiliko ya halijoto hayangeathiri malaika, lakini yangeweza kufanya hivyo kwa mwanadamu; ili katika hili, tuwe na ushahidi wa neema ya Mungu, kwa kuwa alimkaribia mwanadamu wakati wa raha na furaha zaidi kwake. Tazama Wimbo 2:17.

Siku ya hatia ya dhambi (mwisho wa Sheria ya Mwanzo. 2:17) ilikuwa karibu kufungwa, na siku mpya ya neema inaanza. Siku ya Kiebrania inapoanza machweo, "baridi ya siku" ingeunda mwisho wa siku.

"Na Adamu na mkewe wakajificha" — Hii ilikuwa kwa sababu ya hatia, lakini haikuwa na ufanisi. "Je, kuna mtu yeyote anayeweza kujificha mahali pa siri nisimwone? Asema Bwana" (Yer. 23:24). "Vitu vyote viko uchi na vimefunuliwa machoni pake Yeye ambaye tuna mambo naye" (Waebrania. 4:13; Amosi 9:2-3). Lakini ingawa tunajua hili kuwa kweli, tunatenda kana kwamba dhambi imefichwa kwa Mungu, tunapoweza kuificha kwa mwanadamu! Tukumbuke kwamba tuko mbele za Bwana sikuzote; na kwa hivyo tunapaswa "kutembea kama mbele zake" katika ukomavu wa kiroho (Mwanzo. 17:1). Ni mjinga anayesema "Hakuna Mungu" (Zaburi 14:1). "Heri mtu ambaye dhambi yake imefunikwa" alitangaza Daudi (Zaburi 32:1-7). Licha ya kufunikwa kwake kama jani la mtini, Adamu aligundua kwamba alikuwa katika hali ya dhambi mbele za Mungu wake.

"Kutoka mbele za Yahweh Elohim kati ya miti ya bustani" — "Uwepo" ni *paniym* kwa Kiebrania, na inaashiria "nyuso." "Nyuso" za Yahweh Elohim zilikuwa zile za Elohim aliyemwakilisha na kumdhihirisha Yeye.

MSTARI 9
"Yahweh Elohim akamwita Adamu, akamwambia, Uko wapi?" — Tendo lingine la neema; Yahweh aliita, kama alivyoendelea kufanya (Luka 19:10; Warumi. 5:6-8). Angalia jinsi "uvumilivu wa Mungu ulivyongoja" kwa mikono iliyonyoshwa, kana kwamba, "siku za Nuhu" (1 Petro. 3:20), kama inavyofanya tena leo (2 Petro. 3:15).

MSTARI 10

"Akasema, Nilisikia sauti yako bustanini" — Ukingo wa R.V. unatafsiri hii kama "sauti".

Commented [HJ1]: I have no idea!

"Na niliogopa" — Hii ilikuwa matokeo ya dhamiri iliyochafuliwa. Katika Theolojia ya Kikanisa Isiyo ya Kimaandiko, Ndugu Thomas anasema:
"Dhamiri njema haina aibu au hofu. Uvunjaji wa sheria, au dhambi, hubadilisha dhamiri njema kuwa mbaya, na huendeleza aibu au hofu. Kabla hajatenda dhambi, dhamiri ya Adamu ilikuwa nzuri. Alikuwa uchi, lakini hakuwa na aibu au hofu yoyote ya uwepo wa Elohim; lakini mara baada ya hapo, dhamiri yake ikiwa imechafuliwa, aibu na hofu vilimfanya ajifiche kwa sababu alikuwa uchi au bila kufunikwa. Hii inafundisha kwamba dhambi inahitaji kufunikwa. Adamu aliamua kufunika dhambi yake kwa njia bora zaidi ambayo angeweza kubuni, bila kujua jinsi dhambi inavyofunikwa na miadi ya Mungu. Lakini, Bwana Mungu alimnyang'anya mpango wake mwenyewe ambao haukutambua hitaji la kumwaga damu katika kufunika uovu. Alimfundisha Adamu kumwaga damu ya mwana-kondoo, na kufunika uchi wake kwa ngozi yake. Huyu alikuwa 'mwana-kondoo aliyechinjwa tangu kuwekwa msingi wa ulimwengu', na alimwakilisha yeye ambaye kwa kawaida ni Mwana-Kondoo aliyechinjwa tangu kuwekwa msingi wa ulimwengu (Ufunuo. 13:8). Adamu na mkewe walivikwa kwa njia hii na Yahweh Elohim, na kwa hiyo wakiwa wamevikwa dhambi zao zilifidiwa au kufunikwa."

"Kwa sababu nilikuwa uchi; nami nilijificha — Katika Maandiko, uchi huchukuliwa kama hali ya dhambi (Ufunuo. 16:15). Tamko la Adamu lilikuwa ni ungamo la dhambi. Kauli yake, "Nilijificha ilikuwa ni kukiri kwamba kifuniko kilihitajika."

MSTARI 11
"Nani aliyekwambia kwamba ulikuwa uchi?" — Alijihukumu mwenyewe kwa maneno yake yaliyofichua ukweli wa dhambi yake.

"Umekula tunda la mti?" — Hofu ya Adamu na aibu yake ya uchi ilifichua hali yake ya maadili. Kula matunda ya mti huo kulikuwa kumesababisha kuzorota kwa maadili ambayo yaliathiri asili yake. Sasa hakuwa tena "mwema sana" baada ya kupigwa na dhambi.

"Niliyokuamuru usile" — Hili lilikuwa suala halisi la maadili. Dhambi ya Adamu haikuwa katika kula tunda kama hilo, bali katika kutotii amri ya Mungu. Inatosha kwamba Mungu ameonyesha mapenzi Yake; upendo wa kweli kwa Mungu utaitikia ipasavyo, ingawa anayeabudu haelewi kwa nini amri kama hiyo inatolewa.

MSTARI 12
"Mwanamume akasema, Huyu ndiye mwanamke uliyenipa awe pamoja nami" Katika utangulizi huu, Adamu alitaka kuwalaumu wengine kwa kila namna alivyoweza. Ingawa hakukana kwamba alikuwa amefanya makosa, alijaribu kumshawishi malaika kwamba haikuwa kosa lake kabisa. Mungu alikuwa amemwekea majukumu fulani katika kumpa mke, na Adamu alitaka kuhamisha sehemu fulani ya lawama kwa mwanamke na jukumu alilopewa na Mungu. Hivyo, alijaribu kwa kiasi fulani kujihesabia haki. Adamu wa pili alikuwa tofauti sana kimtazamo, ambaye kwa hiari yake alichukua mapungufu ya Bibi arusi wake (Mt. 8:17; Zaburi 69:5; Waefeso. 5:26-27). Alisimama kama mwakilishi wa watu, akibeba dhambi zao "katika mwili wake juu ya mti" (1 Pet. 2:24; Gal. 3:13; Isa. 53). Badala ya kulalamika kuhusu jukumu la ziada alilopewa kwa kubeba kazi ya upatanisho kwa ajili ya Bibi arusi wake pamoja na kuhakikisha wokovu wake mwenyewe, Bwana alitangaza: "Nimekuja... kufanya mapenzi yako, Mungu" (Waebrania. 10:7).

Adamu na mkewe wote wawili wanaonekana katika mwanga bora zaidi mara tu walipomfungulia Mungu kosa lao.

Hata hivyo, Hawa alimkabidhi nyoka lawama, ingawa kwa sababu na haki zaidi kuliko Adamu alivyomlaumu mkewe. Nyoka alimdanganya kupitia ujanja wake.

Paulo vile vile anatumia mazingira kuwaonya waumini wenye akili rahisi dhidi ya ujanja wa kushawishi wa walimu wa uongo ambao wanaweza kuwavuta mbali na Ukweli katika Kristo (2 Wakorinto. 11:1-4).

Hukumu, Adhabu, na Tumaini mstari. 14-19
Baada ya kusikiliza ushahidi kutoka kwa pande husika, Yahweh, kupitia mwakilishi wake - malaika, aliendelea kutoa hukumu na hukumu. Lakini, kama kawaida, alichanganya rehema na haki, na akatoa tumaini la wokovu kupitia agano la Edeni.

MSTARI 14

"Bwana Mungu akamwambia nyoka, kwa sababu umefanya hivi" Nia ya nyoka haikuwa njema; lakini alishindwa kwa kujifanya mwanafalsafa kuhusu mambo ya juu sana kuliko uwezo wake. Alipozungumza, alizungumza akili ya mnyama ya mwili. Ilikuwa "nzuri sana" ya aina yake, lakini haikuundwa kufichua "mfano wa Elohim".

"Fikra za mwili wake hazingeweza kuwa juu ya imani, kwa kuwa hazina uwezo wa kikaboni wa kuamini; hivyo usemi wake ungeweza kuelezea mawazo ya kimwili tu. Imani ilikuwa kubwa sana kufikia kwake. Nuru ya sheria ya Mungu haikuweza kuiangaza. Kama wanyama wote duni, ilikuwa kiumbe cha hisia tu; na ingeweza kutamka sentensi zilizoundwa tu kwa michanganyiko inayotokana na hisia za vitu vyenye busara vilivyopitishwa kwenye hisia zake na hisia tano; hata hivyo, ilizipita, kwa kuwa mwangalifu zaidi na mwenye kufikiri kuliko wao" (Elpis Israeli, uk. 88).

Katika hukumu iliyotamkwa sasa juu yake, nia haikuzingatiwa.

"Nilikula"

"Kile ambacho *alifanya*, na si kile alichokusudia kufanya, *kilifanywa* kuwa msingi wa hili ni ungamo la wazi na la wazi la dhambi, na ni lazima liwe lilimfurahisha malaika..

MSTARI 13

"Bwana Mungu akamwambia mwanamke, Ni nini hiki ulichokifanya?" Mwanamke alikuwa amewasilishwa kwa mwanamume kama "msaidizi (au anayemfaa)," lakini hakufanya hivyo kwa kumchochea kutenda dhambi. Wake wanaweza kuwasaidia au kuwazuia waume zao katika utumishi wao kwa Yahweh. Kuna maonyo mengi katika Neno kwa sababu ya wake kutenda kinyume na kazi yao kama wasaidizi: tazama Isaya. 3: 16-26; 32:11-12; Amosi 4:1-4. Mume na mke wanapoungana katika utumishi wao kwa Yahweh, msingi wa furaha ya kweli ya kifamilia huanzishwa. Kwa sababu ya ushirikiano huo, Akila na Prisila walithibitika kuwa wasaidizi wa kipekee katika shughuli za Ukweli (taz. Warumi. 16:3).

"Mwanamke akasema, Nyoka alinidanganya nami nikala" Hapa, tena, kuna ungamo la wazi la dhambi, na hukumu ya Nyoka .... Haikuwa na nia ya kiadili. Haikukusudia kudanganya; lakini ilidanganya; hivyo, ilikuwa mdanganyifu. Haikukusudia kusema uongo; lakini ilidanganya; kwa hivyo, ilikuwa mwongo, na baba wa uwongo. Haikukusudia kusababisha kifo cha mwanamke; lakini bado ilimleta chini ya hukumu ya kifo; kwa hiyo, ilikuwa muuaji: na ikawa baba wa kiroho wa waongo wote wa makusudi, wadanganyifu, wasioamini, na wauaji wa wanadamu, ambao huitwa 'mbegu ya Nyoka'" (Elpis Israeli uk. 88).

Ni muhimu kutambua kwamba hakuna swali lililoulizwa kwa nyoka, wala hakujaribu kuhamisha lawama yoyote kwa mtu mwingine yeyote, kama walivyofanya mwanamume na mwanamke. Hakika hii inaonyesha uwongo wa theolojia inayofundisha kuwepo kwa shetani anayepita uwezo wa mwanadamu. Ikiwa kiumbe kama huyo ndiye aliyehusika, kwa nini ukweli huo haukusemwa wazi? Lakini nyoka hakuwa na mtu wa kumlaumu, na ukimya wake ni ushuhuda mzuri dhidi ya kuwepo kwa kiumbe kama huyo. Nyoka, mwenyewe, ndiye aliyehusika na aina ya hoja iliyopanda wazo la dhambi akilini mwa Hawa.

"Umelaaniwa kuliko wanyama wote wa kufugwa na kila mnyama wa porini" — Ingawa nyoka hakuwa chini ya sheria ambayo wanadamu wawili walikuwa chini yake, hangeweza kuepuka jukumu la kitendo chake. Kuna mahitaji fulani dhahiri, bila kuhitaji sheria iliyotajwa - kama vile, kwamba Neno la Mungu halivunjiki; lakini nyoka alikuwa ametia mashaka juu ya ufunuo wa Mungu. Ujinga si uhalali wa dhambi, na Mungu hutoa adhabu kwa mawakala wasiowajibika kimaadili wanaovunja kanuni za msingi za haki. Tazama Mwanzo. 9:5; 15:16; 20:6; Kutoka. 21:28; Walawi. 20:15; Ezekieli. 1:15; Waefeso. 5:6. Matokeo ya laana yalihusisha wanyama wote wa kufugwa, kwa sababu uharibifu uliosababishwa na mwanadamu ungeathiri uumbaji wote. Ardhi yenyewe ililaaniwa (mstari wa 19), na hivyo, pia, aina zote za uhai zilizotoka humo, au ambazo zilitegemea. Wanyama ambao hapo awali walikuwa walaji mboga (Mwanzo. 1:30), sasa wakawa wakali sana kula nyama, na wakaanza kuwindana: hali ambayo itabadilika wakati baraka ya milenia itakapomwagwa kutoka juu (Isaya. 65:25). Kwa hiyo, laana hiyo ilikuwa na athari ya kimwili. Matokeo ya jumla yanafupishwa na Paulo kwa maneno haya: "Kwa maana kutazamia kwa hamu kwa viumbe kunangojea kufunuliwa kwa wana wa Mungu. Kwa maana viumbe vilitiishwa chini ya ubatili, si kwa mapenzi yake, bali kwa sababu yake Yeye aliyevitiisha kwa tumaini; kwa kuwa viumbe vyenyewe navyo vitawekwa huru kutoka katika utumwa wa uharibifu, hata viingie katika uhuru wa utukufu wa watoto wa Mungu" (Warumi. 8:19-21; R.V. mg.).

Commented [HJ2]: ?

"Kwa tumbo lako utatembea" — Ingawa neno "tumbo" hutokea mara kwa mara katika Maandiko, neno la Kiebrania *gachown*, hapa lililotafsiriwa kama "tumbo", linaonekana tu katika kifungu hiki na katika Mambo ya Walawi 11:42.

Kulingana na Davidson, linatokana na mzizi wa Kiebrania, unaomaanisha "kuinama, au kuinama". Kutambaa kwa tumbo ni ishara ya unyonge; na katika hali hii inaashiria mtu ambaye msaada wake ni mwili. Mtume aliwarejelea baadhi ya watu "wasiomtumikia... Yesu Kristo bali tumbo lao wenyewe" (Warumi. 16:18), na wengine ambao "Mungu wao ni tumbo lao" (Wafilipi. 3:19). Hawa ni watu wanaochochewa tu na mwili wanaoutumikia kwa bidii ya mwabudu wa kweli.

Ni muhimu kwamba mahali pengine pekee ambapo *gachown* inatumika ni kuhusiana na viumbe vinavyopaswa "kuchukuliwa kuwa machukizo". Hivyo: "*Chochote kiendacho kwa tumbo ... ni machukizo*" (Walawi. 11:42). Vivyo hivyo tunapaswa kuona sifa kama za nyoka za mwili, ambazo ndizo msingi wa mawazo ya akili ya kimwili.

Kwa hili, Ndugu. Thomas anatoa maoni katika Elpis Israel:

"Akili ya Mwili ni usemi uliotumiwa na Paulo; au tuseme, ni tafsiri ya maneno aliyotumia, katika waraka wake kwa Warumi. Sio wazi sana kama ile ya asili. Maneno aliyoandika ni *phronema tes sarkos*, kufikiri kwa mwili. Katika kifungu hiki, anatuonyesha kwamba mwili ni kitu cha kufikiri, yaani, ubongo; ambao, mahali pengine, anauita, 'kibao cha moyo cha nyama'. Kwa hiyo, aina ya kufikiri, inategemea umbo la kiungo hiki. Hivyo, kadiri utaratibu wake unavyokuwa wa kina na kamilifu, ndivyo mawazo yanavyokuwa sahihi na ya kina zaidi: na kinyume chake. Ni kwa kanuni hii utofauti wa udhihirisho wa kiakili unavyoonekana miongoni mwa wanadamu na wanyama wengine: lakini baada ya yote, jinsi walivyo tofauti, wote wanarejelewa kwa kitu kimoja - kufikiri kwa mwili, ambao maelezo yake yanasisimuliwa na mielekeo, na matukio ya busara ya ulimwengu.

"Sasa, sheria ya Mungu imetolewa, kwamba kufikiri kwa mwili, badala ya kuwa Kuchochewa na mielekeo ya ndani, na ulimwengu ulio nje, kunaweza kuongozwa kulingana na mwelekeo wake. Mradi tu Adamu na Hawa walikubali mwongozo wake, walikuwa na furaha na kuridhika. Mawazo yao yalikuwa matokeo ya mawazo sahihi, na utii ulikuwa matokeo. Lakini walipochukua mawazo ya Nyoka kama yao wenyewe, haya yakiwa kinyume na ukweli, yalisababisha 'uadui' dhidi yake katika mawazo yao, ambayo ni sawa na 'uadui dhidi ya Mungu'. Dhambi yao ilipokamilika, mielekeo, au tamaa, baada ya kuwaka, ikawa 'sheria katika viungo vyao'; na kwa sababu ilipandikizwa katika miili yao kwa uasi, inaitwa, 'sheria ya dhambi'; na kifo kikiwa mshahara wa dhambi, pia inaitwa, 'sheria ya dhambi na mauti'; lakini kwa falsafa, 'sheria ya asili'." (Elpis Israel, uk. 89-90). Sheria hii ya asili inaweza kuitwa nyoka katika mwili, ambayo inazunguka na kuelea duniani katika mawazo yake.

"Nawe utakula mavumbi siku zote za maisha yako" — Huu ni usemi wa kitamathali unaoashiria hali duni na ya kuchukiza ya nyoka, na hali ya mwili ulioanguka, ambayo ni ishara yake. Tazama Mika 7:17 ambapo mataifa, yaliyowekwa chini ya Kristo, yanasemekana kuinama mbele yake, na "kuramba mavumbi kama nyoka". Kwa kweli, nyoka hawali mavumbi, lakini ni walaji nyama kabisa. Wanakula tu wanyama waliomezwa wote bila kutafuna. Taya zao zinaweza kutengana na kupanuka sana ili kumeza mawindo mazito zaidi kuliko wao wenyewe; wanaweza pia kupitisha vipindi virefu, wakati mwingine zaidi ya mwaka mmoja, kati ya malisho. Bila shaka wanapomeza mawindo yao hula mavumbi pia; lakini marejeleo hayapaswi kuchukuliwa kihalisi, lakini ni sawa na kusema kifasihi, Utafedheheshwa (tazama Zaburi 72:9; Isaya. 49:23). Nyoka ni uwakilishi wa picha wa asili ya kidunia ya mwili (1 Wakorintho. 15:47). Hii itaendelea katika ufalme, miongoni mwa idadi ya watu wanaokufa duniani. Hivyo, nyoka anaelezewa kama asiyebadilika kutokana na hali yake ya sasa, ingawa wanyama wengine watapitia mabadiliko ya tabia (tazama Isaya. 65:25).

MSTARI 15

"Nami nitaweka uadui" — Kuna vita hadi kifo kati ya njia ya haki na njia ya dhambi. Tazama Yohana 15:19; 16:33; Warumi 7:18-23; 8:6-7; Wagalatia 5:17, na kwingineko.

"Kati yako" — Tangazo hili la Mungu, kumtenganisha nyoka na mwanamke, na kutoa msingi wa ahadi ya kwanza ya ukombozi, lazima lifasiriwe kwa njia ya mfano. Katika mwanga huo, nyoka aliwakilisha kile alichotangaza: "Hakika hamtakufa" (mstari wa 4). Kosa hili lilikuwa ni utokaji wa mawazo ya mwili yaliyoitwa "nia ya mwili" na Paulo, ambayo, alitangaza "ni uadui dhidi ya Mungu" (Warumi. 8:7). Kwa mafundisho yake, nyoka akawa "baba wa uongo", na wote wanaounga mkono au kutangaza uongo wanachukuliwa kama mbegu yake, au watoto (Yohana 8:44). Kwa hiyo, katika maana ya mfano ya kauli hii, nyoka anawakilisha roho ya uongo na udanganyifu inapotoka katika akili ya mwili. Mara nyingi hutumika kwa wale wanaopinga Ukweli (Zaburi 58:4; 140:3; Mt. 23:33; Ufunuo. 12:9),

wakijidhihirisha kama wapinzani wa wenye haki. Kosa lake lilitokana na dhana yake ya kuhoji sheria ya Mungu kwa mtazamo wa mwili. Falsafa hii ilimfanya Hawa aone mti uliokatazwa upya, na mwonekano wake wa kuvutia uliamsha ndani yake mielekeo fiche ya mwili ambayo baadaye ikawa hai na yenye kudai. "Tamaa ya mwili, tamaa ya macho, na kiburi cha uzima" ambacho Yohana anafundisha "si cha Baba, bali cha ulimwengu" (1 Yohana 2:16) viliwaka, na vikawa "neno la nyoka" lililofanyika mwili ndani yake. Kwingineko, tamaa hizi zimepewa jina la dhambi katika mwili (Warumi. 8:3), au "dhambi ikaayo ndani yangu" (Warumi. 7:20). Kwa sababu hii ilidhihirishwa kwanza kupitia msukumo wa nyoka, inachukuliwa kama mfano katika agano la Edeni kama nyoka katika mwili. Huyu ni "shetani" au diabolos wa Agano Jipya, neno ambalo hufafanuliwa kama "kile kilicho na nguvu ya mauti" (Waebrania. 2:14), mahali pengine hufafanuliwa kama "sheria ya dhambi na mauti", "dhambi ikaayo ndani yangu", "dhambi katika mwili" (Warumi. 7:20; 8:2,3). Paulo alielezea jinsi hii "ilipigana vita dhidi ya sheria ya akili zangu" (Warumi. 7:23), na kwa kufanya hivyo ilitoa usemi kwa uadui ulioelezewa na Mungu katika mstari ulio mbele yetu. Kuna uadui kati ya tamaa za mwili na matakwa ya Mungu kama yalivyoainishwa katika sheria Yake.

Kwamba nyoka anatumiwa kwa mfano wa dhambi inaonyeshwa na adhabu iliyotolewa kwa Israeli wakati watu "walipomnung'unikia Mungu, na Musa" (Hesabu. 21:5). Nyoka walitokea miongoni mwa watu, ambao uchungu wake ulikuwa mbaya (linganisha 1 Wakorintho. 15:56), hivi kwamba "watu wengi wa Israeli walikufa". Kwa hofu, watu wengine walimwomba Musa msaada, naye akamwomba Mungu kwa niaba yao. Aliambiwa atengeneze nyoka wa shaba, na aiweke kwenye mti, ili watu waweze kuiona. Wote waliofanya hivyo kwa imani waliokolewa kutokana na kifo kilichowatishia. Nyoka kwenye mti aliwaonyesha watu kile wanachopaswa kumfanyia "nyoka" aliye ndani (akili ya kimwili iliyowaka tamaa): lazima wamsulubishe ikiwa wangeishi. Lakini tofauti na nyoka walio hai ardhini, hakukuwa na sumu ndani ya nyoka kwenye mti; vivyo hivyo dhambi lazima iondolewe ndani yetu ikiwa tungeishi. Kwa hiyo, nyoka kwenye mti anawakilisha Bwana Yesu Kristo ambaye alikuja katika asili ya kawaida kwa wote. Mara kadhaa alilinganisha kusulubiwa kwake na "kuinuliwa" kwa nyoka jangwani (Yohana 3:14-16; 8:28; 12:32), hivyo kuitambulisha asili yake na umuhimu wa mfano wa nyoka. Wote wanaomfuata Kristo lazima pia "wasulubishe mwili pamoja na mapenzi na tamaa" (Wagalatia. 5:24).

Neno ibilisi halitumiki tu kufafanua dhambi ya kimwili katika mwili, bali pia wale wote wanaohamasishwa nayo. Linatumika kwa watu binafsi wanaopinga njia ya haki (k.m. Yohana 6:70), au kwa serikali zinazopingana na kanuni za Kristo (k.m. Ufunuo. 2:10). Nyoka anatumika kwa mtindo sawa. Linatumika kwa msukumo wa dhambi wa mwili ambao lazima usulubishwe (Hesabu. 21:6; Gal. 5:24); kwa uasi halisi (Zab. 58:4); na kwa nguvu za dhambi za kisiasa za ulimwengu wa mwili (Ufunuo. 12:14; 20:2).
Katika Eureka juzuu ya 1, uk. 248-249, Ndugu Thomas anasema hivi kuhusu neno *diabolos* au shetani:

"Kufikia wakati huu, ninaelewa, msomaji mwenye akili ataweza kujibu swali la kimaandiko, 'Ni nini kile kilicho na nguvu ya mauti?' Na bila shaka atakubali, kwamba ni 'DHAMBI kubwa sana yenye dhambi,' kwa maana ya 'Sheria ya Dhambi na Mauti' ndani ya vizazi vyote vya Adamu, bila ubaguzi. Hii, basi, ni diabolos ya Paulo, ambayo anasema 'ina nguvu ya mauti'; ambayo 'nguvu' ambayo pia anasema ni 'dhambi, uchungu wa mauti'.

"Lakini kwa nini Paulo anaiita Dhambi, *diabolos*? Jibu la swali hili litapatikana katika ufafanuzi wa neno. *Diabolos* linatokana na *diaballo*, ambalo limeunganishwa na *dia*, kihusishi, ambacho katika utunzi kinamaanisha kuvuka, juu, ... na bila mabadiliko, kama Kilatini *trajicere*, kupita juu, kuvuka, kupita. Hii ikiwa ni maana ya kitenzi mzazi, nomino *diabolos* ni jina la kile kinachovuka, au kusababisha kuvuka, ng'ombe huanguka juu. Kwa hiyo *Diabolos* ni neno linalofaa sana na linalofaa kutaja sheria ya dhambi na mauti, au mwili wa dhambi. Roho wa Milele alichora mstari mbele ya Adamu, na kusema, Usivuke, au kuupita mstari huo kwa maumivu ya uovu na mauti. Mstari huo ulikuwa sheria ya Edeni; upande wa mashariki wa mstari huo kulikuwa na jibu la dhamiri njema, urafiki na Mungu, na uzima usio na mwisho; lakini upande wa magharibi, hofu, aibu, taabu, na kifo. Kutii, kulikuwa kudumisha nafasi ambayo hapo awali aliwekwa: kutotii, kuvuka mstari uliokatazwa. Lakini 'alivutwa, na kushawishiwa na tamaa zake mwenyewe'. Simulizi la Musa linathibitisha hili. Mtu huyo alishawishiwa na tamaa yake mwenyewe kuvuka mstari, au kutotii sheria; hivyo kwamba tamaa yake mwenyewe ni *Diabolos*. Kwa hiyo, etimolojia na mafundisho yanakubaliana, ufafanuzi wetu lazima uwe sahihi".

Kulingana na hili, *diabolos* wa awali alikuwa nyoka, ambaye sauti yake ya kuvutia na ya kuvutia, ilimshawishi Hawa na kisha Adamu kutotii. Kwa hivyo, katika Edeni, kulikuwa na mjaribu wa nje katika nafsi ya nyoka. Lakini, kadiri mielekeo ilivyochochewa na uasi wa awali, mjaribu, nyoka, amepatikana ndani.

"Na mwanamke" — Mwanamke anawakilisha Ekleksia. Alikuwa hivyo

AGANO LA EDENI — Mwanzo 3:15

Mpango wa Mungu wa ukombozi unategemea maagano matatu ya ahadi: agano la Edeni, la Ibrahimu, na la Daudi.

Yanajengana:
1. Edeni inaahidi *uzima wa milele* — kile ambacho Adamu alipoteza kupitia dhambi.
2. Abrahamu anaahidi *urithi wa milele* — kuchukua nafasi ya kile ambacho Ibrahimu aliacha alipoondoka Uru.
3. Daudi anaahidi *ufalme wa milele* — ambao ulitamaniwa na Daudi, lakini ambao hakuupata wakati huo.

Kwa hiyo, uzima, urithi na utukufu vimewekwa mbele ya wale wanaoitikia wito wa Mungu. La kwanza ni muhimu kwa ajili ya kufurahia la pili; na la pili ni muhimu kwa ajili ya kufikia la tatu.

Agano la Mwanzo 3:15 linapaswa kufasiriwa kwa njia ya mfano. Pande zake tatu ni:
Uungu na uadui ambao Yeye anarejelea. Nyoka na uzao wake.

Mwanamke na uzao wake.

Agano hilo linategemea "uadui" ambao njia ya Mungu huunda kati ya pande mbili: nyoka na mwanamke.

Likifasiriwa kwa njia ya mfano, nyoka anawakilisha kile alichotangaza. Alitangaza: "Hakika hutakufa". Huo ulikuwa uwongo, matokeo ya mawazo yake mwenyewe, akifikiria kwa uchunguzi wake mwenyewe. Kwa hiyo, ilikuwa ni kutokeza kwa mawazo ya mwili. Hii, katika utendaji wake, ilimchochea Hawa kutenda dhambi ambayo, nayo, ilileta kifo. Hivyo, nyoka anawakilisha mwili usio na mwangaza na ufunuo wa kimungu, akiunda mafundisho ya uongo, akileta dhambi na kifo.

Mwanamke, kwa upande mwingine, alitangaza ukweli uliopokelewa kwa ufunuo wa kimungu. Alieleza kwa uaminifu ukweli kuhusu sheria ya Mungu, ingawa baadaye, alitenda dhambi. Katika mfano huo anawakilisha wale wanaopokea mafundisho ya kimungu.

Kanuni hizo mbili, zinazowakilishwa na nyoka na mwanamke, zinapingana, zikifanywa hivyo kwa kuumbwa kwa sheria ya kimungu.
Kanuni tatu zinazounda msingi wa agano zinaweza kuwekwa kama ifuatavyo:

Nyoka
Alionyesha nia ya mwili, kwa kuzingatia uchunguzi tu.
Alitangaza mafundisho ya uongo.

Uadui
"Nitaweka uadui." Uadui kati ya nia ya roho na ile ya mwili kama ilivyofundishwa na Paulo: Warumi. 8:6-7; Wagalatia. 5:17. Uadui kati ya ukweli na uongo: 2 Wakorintho. 11:3-4,13; Wakorintho. 1:8-9.

Mwanamke
"*Mungu anajua*." Alielezea nia ya roho iliyotolewa kupitia ufunuo wa kimungu. Alitangaza Ukweli: Mwanzo. 3:2-3. Mafundisho ya nyoka yalileta dhambi. Yalisababisha kifo. Uzao wa Nyoka ni wale wanaoongozwa na nia ya mwili. Wanaelezewa kuwa "katika mwili". Warumi 7:17-23; 1 Wakorintho 15:33,56; Waefeso 4:18; Warumi 6:23. Mt. 23:33; Yohana 15:19; 16:33.

Ukweli huongoza kwenye utii: Warumi. 6:17. Ukweli umeundwa kwa ajili ya Uzima: Yohana 17:3. Mbegu ya Mwanamke ni wale wanaoongozwa na akili ya Roho. Wanaelezewa kuwa "ndani ya Kristo". Warumi. 8:8.

Neno "kuchubuliwa" katika Mwanzo. 3:15 linatokana na neno la Kiebrania *shuwph*, "kuponda". "Uadui" uliowekwa kati ya njia mbili za mawazo na matendo ungesababisha mbegu ya mwanamke kulemazwa kwa muda na kisigino

kilichopondwa; lakini hatimaye ungesababisha mbegu ya nyoka kupata fuvu lililopondwa hadi kufa. Utimilifu wa ahadi unaonyeshwa katika maneno yafuatayo: "Basi, kwa kuwa watoto ni washirika wa mwili na damu, yeye (mbegu ya mwanamke) naye vivyo hivyo alishiriki katika hayo (asili ya mwanadamu iliyoanguka — mwili wa dhambi, Warumi. 8:3); ili kwa njia ya mauti (kupondwa kisigino) amharibu yeye aliyekuwa na nguvu za mauti, yaani, Ibilisi (kupondwa kichwa); na kuwaokoa wale ambao kwa hofu ya mauti walikuwa katika utumwa maisha yao yote" (Waebrania. 2:14-15).

Ile "iliyo na nguvu ya mauti" ni dhambi (Warumi. 5:12; 6:23; 1 Kor. 15:56); kile ambacho Kristo "alikuja kukiharibu" ni dhambi (Waebrania. 9:26; 1 Wakorintho. 15:3; 1 Yohana 3:5). Mistari hii miwili ya uchunguzi inaonyesha kwamba ibilisi ni sawa na dhambi.

Kutekelezwa kwa dhambi kulileta mabadiliko katika hali ya asili ya Adamu. Haikuwa tena "nzuri sana" (Mwanzo. 1:31), bali "uovu tangu ujana wake" (Mwanzo. 8:21), iliyofafanuliwa na Paulo kama "mwili wa dhambi" (Warumi. 8:3). Kwa maana "dhambi" inatumika kwa njia mbili katika Maandiko: kwanza, kuashiria uasi halisi (1 Yohana 3:4); pili, kuashiria asili ya mwanadamu inayokufa, inayoelekea kufanya dhambi, kama chanzo kikuu cha uasi (Marko 7:20-23). Kwa hiyo, inaitwa na Paulo "sheria ya dhambi iliyo katika viungo vyangu" (Warumi. 7:20,23).

Kristo alikuja katika asili iliyo ya kawaida kwa wanadamu wote. Akiimarishwa na Baba (Zab. 80:17), alishinda mwili katika uzima, na akadhihirisha tabia ya Kimungu kwa ukamilifu. Utii wake ulienea hadi kujisalimisha kwa kifo chake msalabani, hivyo kuonyesha hadharani kwamba mwili lazima usulubiwe ili kumtumikia Mungu ipasavyo (Wagalatia. 5:24). Utii wake "hata kifo cha msalaba" ulihakikisha ufufuo wake wa uzima wa milele. Ingawa alikuwa "amepondwa kisigino", alifanikiwa "kuponda kichwa", au kuharibu, kile ambacho kingemshikilia mateka ya dhambi. Kupitia neema na rehema, Yahweh alitoa msamaha kwa wote ambao wangemjia kupitia Kristo. Kwa kukiri Ukweli, ikifuatiwa na tendo la utii katika kupita katika maji ya ubatizo hadi kwenye upya wa uzima (Warumi. 6:4), wale "katika Kristo" wanaounda mbegu nyingi za mwanamke, wanaanza kutembea katika imani ambayo inaweza kuwapatia uzima wa milele katika Enzi ijayo. Dhambi inaweza kuwaponda kisigino, lakini kwa nguvu ya Yahweh, iliyoonyeshwa kupitia Mwanawe, hatimaye watafikia ushindi utakaowaongoza kwa ushindi kutoka kwa utawala wa dhambi maishani, na kutoka kaburini, kupitia ufufuo hadi uzima wa milele.
Agano la Edeni lilifungua njia ya uzima wa milele kwa wale ambao wangejinufaisha na mpango ambao Mungu kisha akaendelea kuwafunulia Adamu na Hawa. Katika uundaji wake, na pia katika dhambi yake. Tazama matumizi ya ishara hii 2 Wakorintho. 11:3; Waefeso. 5:31-32; Isaya. 54:6.

"Na kati ya uzao wako" — Wale wanaotawaliwa na nia ya mwili. Tazama Zaburi 58:4; 140:3; Mathayo 23:33; 2 Wakorintho. 11:34; Warumi. 8:5-9; Yohana 8:44.

"Na uzao wake" — Wale wanaotawaliwa na nia ya Roho, na ambao wanapatikana "katika Kristo", mwana wa Mungu "aliyezaliwa na mwanamke" (Wagalatia. 4:4). Msisitizo juu ya "uzao wa mwanamke" badala ya ule wa mwanamume, unaonyesha umuhimu wa kuzaliwa kwa Bwana kwa njia ya kuzaliwa na bikira. Wafilipi. 2:6.

"Laana" — Laana ilikaa juu ya viumbe vyote kwa sababu mwanadamu, mkuu wa Uumbaji, alihusika. Kwa "kosa la mtu mmoja kifo kilitawala kwa mtu mmoja" (Warumi. 5:12, 17); kwa "tendo moja la uasi hukumu iliwajia watu wote kwa hukumu" (Warumi. 5:18). Hii haimaanishi kwamba "tumehukumiwa" au kutendewa kama wenye hatia kwa sababu ya kosa la Adamu, lakini inamaanisha kwamba adhabu aliyohukumiwa (ya mauti) ilibaki juu ya wazao wake wote. Ni bahati mbaya yetu, si lawama yetu, kwamba tunarithi matokeo ya kimwili ya dhambi ya Adamu; kwani, na ieleweke wazi, ni matokeo ya kimwili ya laana tunayorithi, na si hatia ya kimaadili; na, zaidi ya hayo, Bwana alirithi haya kwa pamoja na sisi sote. Mwanadamu hapo awali alikuwa katika hali "nzuri sana" ya kimwili (Mwanzo. 1:31); lakini baadaye alihukumiwa na Jaji yule yule kama mwovu (Mwanzo. 8:21).

Hapo awali dunia ilitangazwa "nzuri sana," lakini baadaye ilichipua miiba na miiba kwa wingi (Mwanzo. 3:18). Uelekeo wake wa kufanya hivyo ni sawa na uelekeo wa mwili wa kutenda dhambi, ukitoa miiba na miiba ya kimaadili (tazama Waebrania. 6:8). Hapo awali, wanyama walikuwa walaji mboga, na walikuja kabla ya Adamu kupewa jina (Mwanzo. 2:19); lakini baadaye wakawa walao nyama na wakali; ingawa hatimaye watarejeshwa katika hali yao ya asili (Isaya. 65:25). Hali ya kimwili ya mwanadamu chini ya laana, mwelekeo wake wa kutenda dhambi, imeelezwa katika Maandiko kama vile Mwanzo. 3:19; Warumi. 7:5, 14, 17, 18, 20; Wafilipi. 3:21, n.k.

"Utaponda kichwa chako, nawe utamchubua kisigino chake" — Neno la Kiebrania hu limetafsiriwa vyema kama "yeye"; na "kuponda", *shuwph*, linamaanisha "kuponda", kama linavyotafsiriwa katika tafsiri ya Rotherham. "Kuponda" kichwa ni kutoa pigo la kufisha, ilhali kuponda kisigino kutamfanya mtu ashindwe kwa muda tu. Kwa hiyo, tamko hilo linaahidi kuharibu kabisa athari za uasi zilizoletwa kupitia mafundisho ya nyoka, ingawa, kwa kufanya hivyo, uzao wa mwanamke ungejeruhiwa kwa muda. Hili lilitimizwa kupitia sadaka ya Kristo. Ingawa alikufa, ilikuwa mateso ya muda tu, kwani alifufuka akiwa mshindi juu ya kifo, na akatoa njia ambayo wafuasi wake wangeshinda dhambi na kifo: urithi wa nyoka. Maoni ya Paulo ni ya uhakika: "Kupitia kifo (*kisigino kilichopondwa*) apate kumwangamiza (*kichwa kilichopondwa*) yeye aliyekuwa na nguvu za mauti (*dhambi katika mwili*) hata Ibilisi" (Waebrania. 2:14). Kristo alimharibu "ibilisi" (*dhambi katika mwili*) kwa kuwa katika kifo vile hufanywa kuwa havifanyi kazi. Kifo chake cha dhabihu kilihakikisha ufufuo wake kwenye uzima wa milele (Yohana 10:17; Matendo 2:24; Flp. 2:8-9). Akiwa amevikwa asili ya Kimungu, hakuwa tena chini ya hali ya kufa, na dhambi katika mwili ilikoma kuwa sehemu ya utu wake. Zaidi ya hayo, kupitia rehema ya Baba, ufanisi wa sadaka yake unaenea kwa wale walio "ndani yake" kupitia ubatizo. Wanapewa msamaha wa dhambi, na wanahamasishwa kushinda. Kwa hiyo, Agano la Edeni la ahadi linahakikisha uzima kwa uzao wa mwanamke kupitia ushindi wa nguvu ya nyoka. Linaahidi ushindi kupitia Kristo katika vita dhidi ya dhambi na kifo.

MSTARI 16

"Akamwambia mwanamke" — Ahadi ya ushindi wa mwisho iliyodokezwa katika hukumu iliyotolewa juu ya nyoka, lazima iwe ililainisha kwa matumaini hukumu zilizotolewa sasa juu ya mwanamke na mwanamume.

"Nitazidisha sana huzuni yako na mimba yako" — Kuenea kwa dhambi na kifo kumeongeza sana huzuni ya wanawake, kwani wamewakuta watoto wao wakiletwa chini ya ushawishi wa maadui hawa. Wanawake, kwa sababu ya uhusiano wao wa karibu na watoto wao, wanateseka zaidi kuliko wanaume, wakati watoto wao wanapotoka, au wanapopigwa na kifo. Mfano umetolewa katika matukio yaliyosimuliwa katika Mwanzo 4. Jinsi Hawa alivyohisi kwa uzito huzuni iliyosababishwa na dhambi ya mzaliwa wake wa kwanza kwa kumuua kaka yake. Matumaini yake makubwa kwake alipozaliwa (Mwanzo. 4:1) yalivunjwa kabisa na msiba huu wa kutisha wa familia, ambao bila shaka alihisi kwa uzito zaidi kuliko Adamu.

Zaidi ya hayo, vifo vya wanadamu vilivyotokana na dhambi, vilihitaji mimba ya mara kwa mara ili kurekebisha upotevu kupitia kifo, ili "kuijaza dunia" kama inavyohitajika (Mwanzo. 1:28).

Zaidi ya haya yote, maneno hayo yana thamani ya mfano. Eklesia, Hawa wa pili (2 Wakorintho. 11:1-3), hupata uchungu katika kuzaa watoto. Huzuni ya Eklesia ni kubwa sana kwa kifo cha kiroho cha yeyote wa familia yake; mara ngapi imepitia uchungu wa Kaini dhidi ya Habili; ni kiasi gani imelazimika kufanya kazi kwa bidii katika vizazi vyote ili kurekebisha hasara hiyo kupitia kifo! Laana iliyowekwa juu ya mwanamke pia imepitia Eklesia.

"Kwa uchungu utazaa watoto" — Aina hii ya maisha ambayo Hawa alihukumiwa ni tofauti kabisa na yale aliyojaribu kufikia kwa kutotii. Muonekano wa mti uliokatazwa ulikuwa wa kuvutia, na maarifa ambayo kula mti huo yalisemwa kuwasilisha yalionyesha kila kitu kilichotamanika (mstari wa 6). Hata hivyo, matokeo yake yalikuwa kinyume. Kuzaliwa kwa watoto kunaambatana na uchungu, huku majukumu ya mafunzo na malezi pia yakileta huzuni yao. Hawa huyu alipata wakati msiba wa maisha ya familia ulipokuwa ukiendelea, huku uadui ukionyeshwa na Kaini kwa Habili. Ayubu alitoa maoni: "Mwanadamu aliyezaliwa na mwanamke siku zake za kuishi si nyingi, na amejaa taabu" (Ayubu 14:1).

"Na hamu yako itakuwa kwa mumeo" — "Hamu" kwa Kiebrania ni *teshuwqah* na inaashiria "kunyoosha baada", "kutamani". Inatokana na mzizi wa *shuwq*, "kukimbilia baada au kupita kiasi", yaani kutiririka kama maji. Lakini ni nini kinachomaanishwa na "hamu"? Maoni katika Mwanzo ni kwamba ni "kwa" mumewe, badala ya "kwa" mumewe, na hii inaonyesha kwamba "tamaa" ni kurejeshwa kwa hadhi yake ya awali na mumewe kabla ya dhambi kuingia ulimwenguni. Kisha alikuwa amefurahia umoja na Adamu kama msaidizi wake, lakini nafasi hiyo ilikuwa imeharibiwa. Kurejeshwa kwake kulitegemea mtazamo na matendo yake kulingana na agano la ndoa, na amri za Mungu.

Neno hilo hilo linatokea katika Mwanzo 4:7, na hapo linahusiana na hadhi ya upendeleo ya mzaliwa wa kwanza ambayo hapo awali ilifurahiwa na Kaini.

Baadhi husoma *teshuwqah*, rudi, badala ya *teshuwqwah*, tamaa. Toleo la Kikonkoranti linasomeka: "Kwa mumeo ni urejesho wako, naye atakutawala." *Septuagint* na *Syriac* zinafanana, na hutafsiri "kugeuka au kurudi." *Septuagint* inatafsiri kwa herufi ya Kigiriki, "kujigeuza, kutoroka, mahali pa kukimbilia kutoka kwa uovu" (tazama Liddell & Scott Greek Lexicon). Hawa, kupitia kitendo chake cha kiburi, alikuwa amepoteza usawa wake, "umoja" wake na mumewe, na kurejeshwa kwake katika nafasi hii kulifanywa kuwa chini yake.
Kiroho, hali hii ya usawa kati ya mwanamume na mwanamke inarejeshwa katika Kristo (tazama Wagalatia. 3:28), kwani wote wana marupurupu na hadhi sawa ndani yake. Lakini hii ni ishara tu ya kurejeshwa kikamilifu kwa usawa na "mwanadamu" Kristo Yesu katika enzi ijayo, ambayo Bwana aliirejelea katika sala yake: "Wote wawe na umoja; kama Wewe, Baba, ulivyo ndani yangu, nami ndani yako, hao nao wawe na umoja ndani yetu; ili ulimwengu upate kusadiki ya kwamba wewe ndiwe uliyenituma" (Yohana 17:21).

"Naye atakutawala" — Kwa sheria hii ya Kimungu, wake wanatakiwa kuwatii waume zao, huku waume wakitakiwa kuwaonyesha wake zao upendo uleule wa kujitoa mhanga ambao Kristo anaufunua kwa Eklesia (Waefeso. 5:22-27). Sheria haitoi nafasi ya utawala wa kidikteta, lakini, kwa upande wa mume, udhihirisho wa sifa za Mungu (1 Wakorintho. 11:7), na, kwa upande wa mke, unyenyekevu huo wa upendo na uelewa kwake ambao Eklesia inapaswa kuonyesha kwa Kristo. Hakuna kitu kigumu katika hili wakati mtazamo wa kila mmoja kwa mwenzake unachochewa na upendo na uelewano wa pande zote, na unatawaliwa na upendo wa kujiondoa ambao Kristo anaufunua kwa "Bibi-arusi" wake. Ni wajibu wa waume kuonyesha sifa za Kristo ikiwa wanataka kupokea ushirikiano wa upendo na utambuzi wa hali yao kutoka kwa wake zao. Wakati huo, wake wanapaswa kuwatii waume zao katika Bwana (Waefeso. 5:22; Wakolosia. 3:18; 1 Timotheo. 2: 11-12) kama ishara ya utii ambao Hawa wa pili (Eklesia) anapaswa kuonyesha kwa mumewe, Adamu wa pili. Utii huo utahakikisha kuinuliwa kwake na umoja wake wa mwisho na Kristo. Hivyo, katika Wimbo Ulio Bora, Bibi Harusi anawakilishwa akitumia neno lile lile, na kuimba: "Hamu yake iko kwangu" (Sura ya 7:10). Bibi Harusi tayari amekiri kujitolea kwake kikamilifu kwa Bwana wake (Wimbo 2:16; 6:3), na katika kauli hii anatumia lugha inayounganisha ndoa na agano na Hawa. Neno la Kiebrania lililotafsiriwa "tamaa" linaonekana tu katika Mwa. 3:16; 4:7; Wimbo 7:10, na hivyo, katika kila mahali, linamaanisha urejesho na kuinuliwa. Paulo alitafsiri Wimbo Ulio Bora kama unaoelezea harusi kati ya Kristo na mpendwa wake, na hivyo ananukuu Wimbo 4:7 katika Waefeso 5:27.

Utii wa upendo wa Hawa wa pili kwa mapenzi ya Bwana wake utasababisha kuinuliwa kwake. Atasifiwa kwa maneno ambayo mume wa mwanamke mwema humsifu katika Mithali 31:28-41:

"Wanawe huinuka na kumwita" heri; mumewe naye humsifu; Mabinti wengi wametenda mema, lakini wewe umewapita wote. Upendeleo hudanganya, na uzuri ni ubatili; Bali mwanamke amchaye Bwana, atasifiwa. Mpe matunda ya mikono yake; Na matendo yake na yamsifu malangoni.".

Kwa hiyo, tangazo kwa Hawa lililoandikwa katika Mwanzo 3:16 linapaswa kuhusishwa na Agano la Edeni, kama linavyoashiria masharti ambayo kuinuliwa kwake kutapatikana. Kurejeshwa kwake kwa upendeleo na upendeleo kunategemea mumewe (Adamu wa pili), naye atamtawala. Matumizi ya kiroho kwa mtakatifu katika Kristo ni dhahiri. Wakati huohuo, maoni yafuatayo ya Ndugu J. Thomas katika Elpis Israeli yanahusiana na hali ya sasa ya wanawake katika jamii:

"Tunasikia mengi katika baadhi ya sehemu za ulimwengu kuhusu haki za kisiasa na usawa wa wanawake na wanaume; na mahubiri na mafundisho yao katika mikusanyiko ya hadhara. Hatuhitaji kushangaa chochote kinachotokana na mawazo yasiyo na mwanga wa mwili wa dhambi. Hakuna upuuzi mbaya sana kutakaswa na akili ya wanyama isiyo ya kiroho. Wanaume hawafikirii kulingana na mawazo ya Mungu, na kwa hivyo wanakumbana na mawazo yasiyo ya kimaandiko; ambayo miongoni mwao yanaweza kuorodheshwa usawa wa kisiasa na kijamii wa wanawake. Wakiwa wamefunzwa kuwa na manufaa, akili iliyokuzwa, na wakiwa na hisia za maadili zilizotakaswa na kuheshimiwa na malezi na maonyo ya ukweli wa Bwana, wanawake ni 'wasaidizi' kwa ajili ya Elohim; na ni wazuri sana kwa wanaume wa kawaida. Jinsia inaweza kuinuliwa; ingawa nakata tamaa kuishuhudia katika visa vingi hadi 'Umri ujao.' Lakini, hata wanawake wenye ubora huu wa akili na tabia, kama ingewezekana kwa hivyo kufanya hivyo, wangekuwa na hatia ya kutojali, kiburi, na uasi dhidi ya sheria ya Mungu, kwa kujichukulia usawa wa cheo, usawa wa haki, na mamlaka juu

ya mwanamume, ambayo inadokezwa katika kufundisha na kuhubiri. Ni tamaa ya zamani ya jinsia kuwa sawa na miungu; lakini katika kuchukua hatua za kuifikia, walijihusisha na utii kwa wanaume. Kuhubiri, na kutoa mihadhara, wanawake ni aina tu ya waigizaji, wanaojitokeza kwenye bodi kwa ajili ya kuwafurahisha wanaume wenye dhambi na wapumbavu. Wanalenga usawa ambao hawajaumbwa kimwili; wanajidhalilisha kwa maonyesho, na kwa kiasi wanapoinuka katika uhakika, wanazama katika yote yanayompamba mwanamke kweli...

"Wanawake Wakristo hawapaswi kuiga mfano wa Hawa anayetamani mungu, bali mfano wa Sara, mama mwaminifu wa Israeli, ambaye alijitiisha kwa Ibrahimu katika mambo yote, 'akimwita Bwana' (Mwanzo. 18:12). Wala utii wao haupaswi kuzuiliwa kwa waume Wakristo pekee. Wanapaswa pia kuwatii 'bila neno'; yaani, wale ambao hawajajitiisha, ili waweze kuvutwa kwenye imani wanapoona tabia safi na ya heshima ya wake zao, inayotokana na imani ya Kweli (1 Pet. 3:1-6)" (uk. 121-123).

MSTARI 17
"Akamwambia Adamu, kwa sababu umeisikiliza sauti ya mkeo, ukala matunda ya mti ambao nilikuamuru, nikisema, Usile matunda yake" — Adamu hakudanganywa na nyoka, bali na mkewe! Hili ni kosa la kawaida kwa wanaume, ambao wengi wao huruhusu mawazo ya kifamilia kuwapofusha wasijue wajibu wao kwa Mungu. Mwanamume anampenda sana mke wake na watoto wake kwa kumtumikia Mungu na si kwa kujitumikia mwenyewe. Kama Ndugu Thomas anavyosema:
"Mwanaume hapaswi kamwe kuruhusu maneno ya mwanamke kuingilia katikati yake na sheria za Mungu. Huu ni mwamba ambao juu yake maelfu ya watu wameharibu imani. Adamu alitenda dhambi kwa sababu ya kusikiliza maongezi ya Hawa ya fedha. Hakuna jaribu ambalo limethibitika kuwa lisilopingika kwa mwili kuliko maneno ya kuvutia ya midomo ya mwanamke ..." (Elpis Israel, uk. 123). Kristo alifundisha kwamba ilikuwa muhimu kwa wito wa Injili kwamba wanaume watambue jukumu la awali la kumtumikia Mungu kabla ya familia. "Mtu akija kwangu, naye hamchukii baba yake, na mama yake, na mke wake, na watoto wake, na ndugu zake waume na wake, naam, na nafsi yake mwenyewe, hawezi kuwa mwanafunzi wangu" (Luka 14:26). "Kuchukia" katika muktadha huu ni kuonyesha upendo mdogo kwa mtu, kiasi kwamba shauku ya maisha inayofyonza ndiyo lengo kuu la jambo hilo.

Adamu "alisikiliza sauti ya mkewe," na kwa kufanya hivyo alishindwa kutii amri za Mungu.

"Ardhi imelaaniwa kwa ajili yako" — Tofauti na hukumu iliyotolewa kwa Hawa, laana iliwekwa juu ya udongo badala ya moja kwa moja juu ya mwanaume (mbali na unajisi wake wa kimwili - tazama maoni hapa chini). Adamu alikuwa ameamriwa kufanya kazi na udongo hapo awali (Mwanzo. 2:15), lakini sasa haikuwa furaha tena kufanya hivyo. Kazi yake ingechanganyika na huzuni. Lakini, hii ilikuwa kwa ajili ya "kwa ajili yake." Uvivu haukuwa mzuri kwa mwanadamu katika hali yake "nzuri sana", na kuongezeka kwa kazi ni bora kwake katika hali ya kufa ambayo sasa ni fungu lake. Paulo aliamuru: "Ikiwa mtu yeyote hataki kufanya kazi, basi asile" (2 Wathesalonike. 3:10). Kazi inapaswa kutolewa kwa wote, katika eklesia na duniani. Mfumo wa mafundisho ambapo kila kitu kinafanywa kwa ajili ya wengine, ukiondoa hata hitaji la mawazo na uamuzi, si mzuri; wala mfumo wa hali ya ustawi ambao unashindwa kutoa kazi kwa wote, na badala yake hutoa shida. Enzi hii ya uzalishaji wa wingi na wiki fupi ya kazi, pia ni enzi ya kutoridhika na kuchanganyikiwa. Ardhi ililaaniwa "kwa ajili ya mwanadamu", na maovu yameongezeka kadri alivyozidi kupeperuka kutoka kwenye udongo.

Maoni ya Paulo kuhusu laana yametolewa katika Warumi. 8:20-22: "Viumbe (tazama RV) vilitiishwa chini ya ubatili, si kwa hiari, bali kwa sababu yake Yeye aliyevitiisha kwa matumaini." Athari ya laana ilikuwa unajisi wa kimwili wa viumbe vyote iwe nyoka, ng'ombe, mwanamke, ardhi au mwanamume, na matokeo yake yalikuwa dhahiri sana, kama maneno ya sentensi yanavyoonyesha. Uzalishaji wa dunia ulizuiliwa, na mwanadamu alikabiliwa na ushindani katika kutafuta kilimo huku ardhi ikitoa miiba na michongoma kwa wingi. Magugu yenye sumu yalipojitokeza, athari ya laana ilionekana wazi. Hii ilikuwa hivyo pia kuhusu mwanadamu kama ilivyodhihirishwa katika matukio ya kusikitisha yaliyoandikwa katika Mwanzo 4. Katika Waebrania. 6:7-9 "miiba na miiba" inalinganishwa na dhambi za mwili ambazo zilionekana wazi kwa mwanadamu kama matokeo ya laana, kwani ingawa hapo awali alikuwa "mwema sana", sasa akawa amehukumiwa kifo na mwenye kukabiliwa na dhambi. Dunia ililaaniwa, na kama vile mwanadamu alivyo wa "nchi, wa udongo" ndivyo laana ilivyomjia, kama vile viumbe vyote vilivyohusiana nayo.

"Kwa uchungu utakula matunda yake" — Uzoefu wa Sulemani ulithibitisha kauli hii. Tazama Mhubiri 2:22-23. Ugumu wa kupata riziki kutoka udongoni uliongeza matatizo ya Adamu, na kumletea wasiwasi, shinikizo na ukosefu

Commented [HJ3]: ?

wa mapumziko. Hali yake iliyofuata dhambi ilionyesha uchunguzi wa mtu mwenye hekima: "Njia ya wakosaji ni ngumu" (Mithali 13:15).

MSTARI 18
"Itakuzalia miiba na miiba" — Vyovyote vile hili lilivyotokea, ukweli unabaki kwamba lilifanyika; na, zaidi ya hayo, kwamba katika mwelekeo huu wa dunia wa kuzaa magugu yenye sumu, mwanadamu alikuwa na uwakilishi unaoonekana wa hali yake ya kuanguka, na mwelekeo wa asili yake wa kuzaa dhambi. Miiba na miiba ni mfano wa dhambi za mwili zinazojidhihirisha katika asili ya mwanadamu. Tazama Waebrania. 6:8. Hivyo asili ya mwanadamu inaelezewa kama "ya udongo"; lakini, hapo awali, dunia, pamoja na viumbe vyote, ilikuwa katika hali "nzuri sana" (Mwanzo. 1:31), hiyo haikuwa hivyo tena.

"Nawe utakula mimea ya shambani" — Hapo awali Adamu alikuwa alipewa matunda ya bustani ale; sasa lazima alime mimea ya shambani. Hii pia ilikuwa ishara ya hali yake ya kuanguka.

MSTARI 19
"Utakula mkate kwa jasho la uso wako " — Mwanaume alihukumiwa kufanya kazi na taabu badala ya kula matunda ya Edeni. Katika hali yake ya kuanguka, kazi ndiyo jambo bora zaidi kwa mwanadamu. Hivyo Paulo alifundisha: "Mtu yeyote asipotaka kufanya kazi, naye asile" (2 Wathesalonike. 3:10). Kuna heshima katika kazi ambayo ina manufaa kwa ukuaji wa tabia. Kujaza maisha ya mtu na shughuli yenye faida kutapunguza fursa ya dhambi. Ilikuwa wakati Daudi "alipokaa Yerusalemu" ndipo alipomkosea Yahweh (2 Samweli. 11:1). Kama vile miiba na miiba itakavyochukua shamba lisilolimwa; vivyo hivyo dhambi itatawala akili isiyo na Neno. Hivyo "shamba la mvivu" linaelezewa kama la mtu "asiye na ufahamu." Yule mtu mwenye busara aliona kwamba haikuwa tu imejaa miiba na viwavi, bali pia kwamba ukuaji mkubwa wa magugu kama hayo ulikuwa umebomoa ukuta, na ulikuwa umeenea hadi mashamba ya jirani (Mithali. 24:30-31). Alitangaza: "Kisha nikaona, nikatafakari sana; nikaiangalia, nikapokea mafundisho" (mstari wa 32). Tukiruhusu miiba na miiba ya mawazo yetu ya asili itutawale, matokeo hayatakuwa tu kuzalisha dhambi ndani yetu, bali pia kuwashawishi wengine kwa njia hiyo.

"Hata utakaporudi ardhini; kwa maana ulitwaliwa humo" — Tazama maoni ya Musa katika Zaburi 90:7-11; na himizo lake la kumalizia: "Kwa hiyo utufundishe kuhesabu siku zetu, ili tujifunze mioyo yetu kwa hekima" (mstari wa 12).

"Kwa maana wewe ni mavumbi, nawe mavumbini utarudi" — Kifo hakikupaswa kuwa cha mara moja, bali kingekuwa mchakato wa taratibu unaoishia katika hali ya kutojua, wakati mwanadamu, kama maiti isiyo na uhai, angechanganyika tena na ardhi: "mavumbi yatarudi ardhini kama yalivyokuwa" (Mhubiri 12:7). Sentensi hii inaonyesha kauli ya Mtume: "Mshahara wa dhambi ni mauti" (Warumi. 6:23).

Mpango wa Ukombozi Unaonyeshwa — mstari. 20-24
Jibu la Adamu kwa tangazo la hukumu ya kifo, lilikuwa "kumwita jina la mkewe Hawa," au Uzima. Hili linaonekana halihusiani sana na muktadha, kiasi kwamba wengi wanaamini kwamba mstari huo umekosea. Lakini, kwa kweli, unaonyesha tumaini la Adamu katika mbegu iliyoahidiwa kupitia mkewe. Alitambua ahadi ya mstari wa 15 kama unabii wa Mkombozi ambaye angeweza kutoa uzima. Kwa hiyo, licha ya hukumu ya kifo, Adamu alidai kwamba bado alikuwa na uhusiano na Uzima. Mbele ya tamko hilo, na kufundisha kile kilichohusika ili kupata faida za agano la Edeni, na kuhusishwa kweli na uzima, Elohim aliwavua Adamu na Hawa kifuniko chao cha majani ya mtini, na kuwavika ngozi ya mnyama aliyechinjwa kwa kusudi hilo.

MSTARI 20
"Adamu akamwita mkewe jina lake Hawa" — Hawa anamaanisha "Uzima" au "Uhai." Wakati anapokubali kubatizwa; na mchakato ulioanzishwa utakamilika katika Kiti cha Hukumu cha Kristo atakapokuwa "amefunikwa" na asili ya Kimungu (Ufunuo. 19:8; 2 Wakorintho. 5:2-3). Hili lilionyeshwa katika Edeni.

"Je, Yahweh Elohim alitengeneza nguo za ngozi, na kuzivika" — Kuna mambo kadhaa muhimu ambayo yanapaswa kuzingatiwa katika kauli hii. Kwanza, ni matumizi ya jina la Agano: Yahweh Elohim. Hii inafaa kwa hali, ikiliunganisha na agano la ahadi lililofanywa tayari (mstari wa 15), na ikielekeza mbele kwa Bwana Yesu, ambaye, kama udhihirisho wa Yahweh, alithibitisha agano hilo. Pili, alikuwa Yahweh Elohim aliyetengeneza nguo, au vifuniko

(kama neno la Kiebrania linavyoashiria), na si wanadamu wawili; kwani vifuniko vyao vya nyumbani vya majani ya mtini viliondolewa kutoka kwao. Bwana Yesu, kama Mwana-Kondoo wa Mungu kutoa kifuniko kwa ajili ya dhambi ya ulimwengu (Yohana 1:29), ni riziki ya Yahweh. Alikuwa "mwili ulioandaliwa" (Waebrania. 10:5), jiwe lililochongwa na Fundi wa Kimungu (Zakaria. 3:9), ambaye ingawa ni wa asili yetu, hakuzaliwa kwa mapenzi ya mwili, bali kwa Mungu, na ambaye utukufu wake wa tabia unafuatiliwa kwa kuzaliwa kwake Kimungu (Yohana 1:14). Tatu, neno "ngozi," ingawa limeonyeshwa katika A.V. kwa wingi, liko katika umbo la umoja katika Kiebrania. Kulikuwa na mwathirika mmoja tu wa agano, lakini lilitosha kuwavalisha ipasavyo mwanamume na mke wake. Neno la Kiebrania kuttoneth au kuttonet, lililotafsiriwa 'makoti' linamaanisha kanzu au koti. Neno *owr*, katika umbo la umoja linamaanisha ngozi, ngozi au ngozi.

Commented [HJ4]: ?

MSTARI 22

"Bwana Mungu akasema, Tazama, huyu mtu amekuwa kama mmoja wetu, anajua mema na mabaya" — Kwa kurejelea sifa zinazohusiana na kula matunda ya mti huu, tazama maelezo ya Mwanzo 2:17. Jina "Bwana Mungu" au Yahweh Elohim linahusiana na Elohim au "malaika" (tazama Zaburi 8:5 ambapo Elohim limetafsiriwa "malaika") ambao kupitia wao Yahweh anajifunua na kumaanisha kwamba Elohim alikuwa na uzoefu wa mema na mabaya. Hilo lilikuwa lini, alipoona kwamba yote yaliyofanywa yakimpa jina hili, Adamu alitangaza ujasiri wake katika ahadi ya mstari wa 15. Ilikuwa, kama ilivyokuwa, kauli yake ya imani. Ni wazi alitambua umuhimu wa yote yaliyosemwa, na akielewa umuhimu wa kawaida wa kile kilichotokea Edeni, alimwita mkewe kwa njia iliyozungumzia tumaini la uzima kupitia Mkombozi ambalo lingekuja kupitia kwake.

"Kwa sababu alikuwa mama wa wote walio hai" — Hii ni kweli kihalisi, lakini pia ina umuhimu wa mfano. Hawa anawakilisha bibi arusi wa Kristo, Eklesia inayohusishwa na Agano la ahadi, "mama yetu sote" (Wagalatia. 4:26). Wao ni "walio hai" kweli ambao ni wa uzao mwingi wa mwanamke; wengine "wamekufa katika makosa na dhambi" (Waefeso. 2:1).

MSTARI 21

"Kwa Adamu na mkewe pia" — Mungu aliitikia jina la Adamu kwa mkewe, kwa kumwonyesha mchakato unaohitajika ili ahusiane na Uzima. Katika kumchinja mnyama ili kutoa kifuniko, alionyesha kwamba "mwili haufai kitu" (Yohana 6:63), kwani hauwezi, wenyewe, kuakisi tabia ya Mungu. Kwa hivyo, kanuni ilibidi iwekwe kwamba "bila kumwaga damu hakuna ondoleo" la dhambi (Waebrania. 9:22). Taasisi ya dhabihu ilitimiza hili. Iliigiza kwamba mwili lazima usulubiwe kwa mfano (Wagalatia. 5:24). Kwa kawaida, mnyama aliyechinjwa alielekeza mbele kwa Mwana-Kondoo wa Mungu ambaye baadaye angedhihirishwa ili kuondoa dhambi ya ulimwengu (tazama Ufunuo. 13:8). Kuna pande hasi na chanya za dhabihu. Kuchinja mnyama kunawakilisha wa kwanza: kuua mwili, kukataa tamaa zake wakati zinapingana na mapenzi ya Mungu. Kumiminwa kwa damu juu ya madhabahu (tazama Walawi. 17:11; 23:27) kunawakilisha wa mwisho; kujitolea kwa maisha kwa kufanya mapenzi ya Mungu. Bila matumizi ya kipengele hiki cha dhabihu maishani, "hakuna ondoleo" la dhambi. Hivyo dhabihu imetolewa kama kifuniko cha dhambi; na hivyo neno upatanisho linatokana na mzizi wa Kiebrania unaomaanisha "kufunika." Muumini "amefunikwa" katika Kristo (Zaburi 32:1-2; Isaya. 61:10; Wagalatia. 3:26-28; Ufunuo. 3:4) lilionekana kuwa "zuri sana"? Labda wakati wa kipindi cha majaribio yao. Kama viumbe vilivyoumbwa, Elohim labda alikuwa amefikia hali yao ya sasa ya kuinuliwa kupitia majaribio. Hii inapendekezwa sana kwa kuwa usawa na malaika umewekwa mbele ya waumini katika Kristo kama jambo la tumaini (Luka 20:36). Kwa hiyo, ingekuwa kwa huruma ya kuelewa kwamba wangewaona Adamu na Hawa katika hali kama hiyo. "Kujua" ni kupata uzoefu wa majaribio, kuhisi athari ya hali iliyoelezwa kwa namna fulani ya kibinafsi na inayoonekana.

Matokeo mabaya ya kula tunda yalikuwa dhahiri: Adamu na Hawa walikuwa wamegeuka kuwa viumbe wenye hatia ya dhambi, waliohukumiwa kifo. Lakini kula tunda la mti kuliwafanyaje "kujua" kwa majaribio kipimo cha "mema" wasiyoyajua wakiwa hawana hatia? Kwa sababu, hapo awali, hakukuwa na msingi wa kulinganisha. Ushahidi wa "mema" ulikuwa karibu nao. Dhambi yao ingewaingiza kwenye uovu, na kusababisha mema kuonekana kwa utofauti mkubwa zaidi. Macho yao yalikuwa yamefunguliwa ili kutambua tofauti, ambayo haikuwa inawezekana walipokuwa wamepitia moja tu. Waligundua kwamba hawakuwa tena katika hali ya kutokuwa na hatia, na, kwa hivyo, walikuwa wakihitaji kufunikwa; lakini hawakujua kilichohitajika katika suala hilo. Kula tunda lililokatazwa kuliwakumbusha ukweli fulani kwamba ilikuwa "mema" kwao kujua, huku kukiwasababisha kutambua matokeo "mabaya" ya matendo yao. Hizi zinaweza kufupishwa kama ifuatavyo:

(1) Ilileta uhalisia wa dhambi, na adhabu inayotokana nayo.

(2) Ilionyesha kwamba mawazo ya mwili yasiyojua Neno la Mungu yatapotosha.

(3) Ilibainisha zaidi kwamba mwanadamu anategemea rehema, msamaha na neema ya Mungu, sifa za Kimungu ambazo Mungu anatarajia mwanadamu aliyesamehewa azionyeshe kwa wenzake (linganisha Mt. 5:44-45; Warumi. 5:8).
(4) Ilionyesha hitaji la mwanadamu kwa Mungu: hitaji la yeye kuonyesha unyenyekevu, imani, uaminifu, utii.
(5) Iliweka mtazamo kamili zaidi wa usawa wa tabia ya Mungu, ikiwawezesha Adamu na Hawa "kuona wema na ukali wa Mungu" kwa uwazi zaidi (Warumi. 11:22; Kutoka. 34:6-7).

Kwa hiyo, katika hekima yake, Yahweh aliweza kuumba mema kutokana na Anguko kwa kuwa iliwezesha sifa zake za upendo, huruma, rehema na msamaha kusisitizwa kwa kulinganisha. Kula tunda lililokatazwa kuliwakumbusha Adamu na Hawa, ujuzi wa kweli wa mema huku, wakati huo huo, ukiwafanya wapate uovu ambao hapo awali hawakuujua.

"Na sasa, asije akanyoosha mkono wake, akachukua matunda ya mti wa uzima pia" — Kulikuwa na hatari kwamba mwanadamu angeweza kula matunda ya mti wa uzima, na hivyo kufikia uzima wa milele bila ukuaji muhimu wa fadhila za kiroho katika tabia yake ili kufanya hili lipendezeke. Kauli "asije akanyoosha mkono wake, akachukua pia" inaonyesha kwamba ilikuwa muhimu kula mara moja tu ya mti huu ili kutoa kutokufa. Katika suala hilo, ilikuwa sawa na Mti wa Maarifa ya Mema na Mabaya: kwani kula mara moja tu kulikuwa muhimu kusababisha kuzorota kwa kimwili, vivyo hivyo kula Mti wa Uzima kungekuwa na mwitikio kama huo, ingawa kwa upande mwingine. Kwa nini Adamu na Hawa hawakula matunda yake hapo awali, na hivyo kuhakikisha uzima wa milele kwao wenyewe? Mbali na ukweli kwamba matunda juu yake labda hayangeonekana kuvutia, huenda ikawa kwamba hayakuwa yameiva bado au labda hawakujua nguvu zake. Kitu fulani kiliwazuia kula hapo awali, na sasa, wakati hitaji lake lilikuwa dhahiri kutokana na hali yao iliyobadilika, Elohim alifanya maandalizi dhidi yao kwa kiburi kufanya hivyo.

"Kula na kuishi milele" — Kula Mti wa Uzima kulileta kutokufa. Hii ndiyo maana dhahiri ya kifungu hiki, na inathibitishwa bila shaka na marejeleo ya mfano kwa mti huu halisi katika Ufunuo 2:7

MSTARI 23
"Kwa hiyo, Yahweh Elohim akamtoa katika bustani ya Edeni, ili alime ardhi ambayo alitwaliwa" — Kwa hiyo, muunganiko huu unaunganisha mstari huu na ule unaoutangulia. Mwanadamu amewekwa kufanya kazi ya kulima ardhi ambapo somo la kufa kwake linaweza kujifunza tena na tena katika misimu ya mwaka, na mimea ya shambani, ambayo hupitia mchakato wa kuzaa, kufa, na kuishi tena, katika misimu ya kiangazi, majira ya baridi kali na masika. Huku mwanadamu akikumbushwa hivyo kuhusu umbo lake la udongo, Mungu kwa rehema humkabidhi kazi ngumu, ambayo humzuia kupata muda wa kujifurahisha kikamilifu na tabia zake za dhambi. Uvivu ni mzazi wa uovu. Tazama Ezekieli 16:49.

MSTARI 24
"Kwa hiyo akamfukuza mtu huyo" — Alimlazimisha kuondoka; inaonekana mwanadamu alisita kufanya hivyo.

"Naye akaweka upande wa mashariki wa bustani ya Edeni" — Mashariki ni mbele, kuelekea jua linalochomoza. Hema na Hekalu vyote vilielekea mashariki, hivi kwamba mwabudu, alipomkaribia Yahweh, aligeuza mgongo wake kuelekea jua linalochomoza. Hii ilifundisha somo kwamba anapaswa kugeuka kutoka kwenye nuru ya asili ili kutafuta ufunuo wa kimungu, nuru ya Neno. Neno "kuwekwa" ni shakan kwa Kiebrania, na linamaanisha "kukaa, kuwa na makao, kukaa ndani". Mzabibu hutafsiri kifungu hiki: "Mashariki mwa Bustani ya Edeni, Aliwafanya Makerubi na upanga wa moto wakae katika hema". Kituo cha ibada ya Mungu kilianzishwa mashariki (au mlangoni) mwa bustani ya Edeni kama kitovu cha ibada kwa familia inayokua ya Adamu na Hawa (Mwanzo. 4:3).

"Makerubi" — Neno linapaswa kutafsiriwa "makerubi" kwa maana "*im*" mwishoni mwa neno la Kiebrania linamaanisha idadi ya wingi. Umbo la umoja wa neno ni "kerubi" kama ilivyo katika Zaburi 18:10. Katika *Phanerosis*, Ndugu Thomas anapendekeza asili ifuatayo ya jina:

"Tunaamini kwamba neno hilo limetokana na mzizi wa rachav, 'kupanda' iwe juu ya mnyama au ndani ya gari. Kwa kubadilisha herufi mbili za kwanza, na kuingiza *wav* kabla ya mwisho kwa njia ya hermeneutic, tuna 'kerubi' au kile kilichopandwa — katika wingi, 'kerubi'. Ubadilishaji huu wa kitenzi *rachav* katika nomino 'kerubi' umeonyeshwa

katika Zaburi 18:10" (uk. 95). Kulingana na chanzo hiki, makerubi huunda magari ya Yahweh, ambayo hupanda kwa Roho Wake, na ambayo hujidhihirisha kupitia kwayo. Katika 1 Mambo ya Nyakati 28:18 msemo "gari hata makerubi" hutokea kulingana na Toleo Lililorekebishwa, na Zaburi 18:10 inasema: "Alipanda kerubi, akaruka."

Misemo hii inaunga mkono utohozi wa neno lililopendekezwa na Ndugu Thomas.

W. Brown katika *Antiquities of the Jews* anatoa maana nyingine. Anasema kwamba neno hilo linamaanisha "kufanana na utukufu." Utohozi huu unapatikana kwa kugawanya neno hilo katika kay kama chembe ya kufanana, na *rab* kama kumaanisha "utukufu."

Ufafanuzi wowote unasisitiza fundisho la udhihirisho wa Mungu. Makerubi huko Edeni walikuwa viumbe vya mbinguni: Elohim au malaika waliozungumza na kumhudumia Adamu (Waebrania. 1:7,14; Mwanzo. 3:9).

"Na upanga wa moto" — Ndugu Thomas anautafsiri huu kama "upanga wa moto" na hivyo kuunganisha makerubi na upanga kama kitu kimoja. Ndugu Thomas anasema kwamba kifungu hiki kinaweza kutafsiriwa: "Makerubi, upanga wa moto," na anaelekeza mawazo kwenye Zaburi 104:4: "Afanyaye malaika zake kuwa roho; watumishi wake kuwa moto wa moto."

Upanga ulitumika kuua, na moto wa kuteketeza, sadaka za kuteketezwa ambazo waabudu wangezileta baadaye kwenye maskani hii mashariki mwa Edeni. Kwa hiyo, makerubi walitenda kama makuhani, wakipatanisha katika mfumo wa ibada ambayo dhambi ililazimisha.

Mazingira yalikuwa sahihi kwa kazi za ukuhani za Makerubi wa Elohimu. Kuhani huchaguliwa "ambaye anaweza kuwahurumia wasiojua na wale waliopotea; kwa maana yeye mwenyewe amezungukwa na udhaifu" (Waebrania. 5:2). Hivyo, magumu ya sasa yameundwa kutuandaa kwa huduma za ukuhani katika Enzi ijayo (Ufunuo. 5:9-10).

Wakati huo huo, kuhani wetu mkuu, ingawa sasa amevikwa kutokufa, anaweza "kuguswa na hisia za udhaifu wetu" (Waebrania. 4:15) kwa sababu "alijifunza kutii kwa mambo aliyoteseka" (Waebrania. 5:8).

Makerubi wa Kiungu katika Bustani ya Edeni waliwekwa vivyo hivyo. Waliweza kusema "mtu huyu amekuwa kama mmoja wetu, kujua mema na mabaya" (Mwanzo. 3:22), na, wakikumbuka mapungufu na udhaifu wao wakati wa kipindi cha majaribio yao, "waliguswa na hisia za udhaifu" wa wawili hao walioanguka.

Matumizi ya upanga unaowaka moto labda yaliashiria kukubali sadaka zilizotolewa. Katika matukio kama hayo, moto ulionekana kuwaka kutoka kwa utukufu wa makerubi, ukiteketeza dhabihu juu ya madhabahu kwa njia sawa na ile iliyoelezwa katika Mambo ya Walawi 9:24; 1 Wafalme 18:38; 1 Nyakati 21:26; 22:1; 2 Nyakati 7:1.

"Iliyogeuka kila upande" — Mwali wa moto uliokuwa ukiteketeza uliwaka kila upande kama upanga, "ukigeuka kila upande" ili kuzuia Mti wa Uzima ukaribie. Katika hili, ilikuwa kama nyuso za Makerubi ambazo pia ziligeuzwa kuelekea ncha nne za dira (Ezekieli 1:10). Baadaye, Kaini alilazimishwa kusema: "Nitafichwa mbali na nyuso zako" (Mwanzo. 4:14). "Nyuso" alizozirejelea zilikuwa za Makerubi, au wawakilishi wa Yahweh duniani.

Ndugu, Thomas anasema: "Upanga wa moto huko Edeni unaonyeshwa kwa njia ya kushangaza zaidi kuhusu uwezekano wa kuonekana kwake na maelezo ya Ezekieli ya utukufu wa kerubi. Anasema aliona 'wingu kubwa, na moto ukijikunja, na mwangaza ulikuwa ukiuzunguka, na kutoka katika mwangaza wake kama rangi ya kaharabu, kutoka katikati ya moto; ambapo ilitoka mfano wa viumbe hai vinne'; au makerubi. 'Kuonekana kwake kulikuwa kama makaa ya moto yanayowaka, na kama kuonekana kwa taa: ilienda juu na chini kati ya viumbe hai: na moto ulikuwa mkali, na umeme ulitoka katika moto. Na viumbe hai vilikimbia na kurudi kama kuonekana kwa umeme wa umeme'" (Elpis Israel, uk. 153).

"Kuilinda njia" — Njia ya kufikia Mti wa Uzima ikiwa imefungwa Adamu na Hawa walipofukuzwa kutoka Bustani ya Edeni, njia ya kuelekea huko hatimaye ilihifadhiwa na huduma za makuhani za Makerubi, huku pia wakiilinda kutokana na kuingiliwa kinyume cha sheria kwa upande wa wale waliokataa njia ya Kimungu.

Kwa hivyo, inawezekana kwa wenye dhambi kuwa watakatifu, na kupewa ruhusa ya kula matunda ya Mti wa Uzima katika utoaji wa kutokufa (Ufunuo. 2:7).

Kitenzi "kuweka" katika kauli iliyo mbele yetu kinatokana na neno la Kiebrania shamar linalomaanisha "kuhifadhi" na pia "kulinda". Huduma za kikuhani ni muhimu kwa wote wawili. Makuhani na Walawi chini ya agano la Musa, hawakupokea tu sadaka za watu, bali pia walilinda mahali patakatifu kutokana na kuingiliwa bila sababu kutoka kwa wale ambao hawakustahili kuingia (Hesabu. 3:10). Walipaswa "kutunza ulinzi" wa Hema la Kukutania (Hesabu. 8:24-26), kwani upanga wa Edeni "ulilinda" njia ya Mti wa Uzima. "Njia" inahusiana na njia ya uzima. Marejeleo ya "njia" hii yanapatikana mara kwa mara katika Neno lote. Hivyo: "watailinda njia" (Mwanzo. 18:19); "waliipotosha njia yake" (Mwanzo. 6:12); "nionyeshe njia yako sasa" (Kutoka. 33:13); "Mfundisheni njia yake" (Zaburi. 25:9); "njia ya utakatifu" (Isa. 35:8); "njia ya Yahweh" (Isaya. 40:3); "njia ya ufahamu" (Isa. 40:14); "njia ya waliokombolewa" (Isaya. 51:10); "njia ya amani" (Isaya. 59:8). Angalia jinsi ujumbe wa Injili unavyoelezewa mara nyingi kama "njia" (Matendo 9:2; 16:17; 19:9, 23; 22:4). Linganisha njia ya Yahweh na njia ya wenye dhambi (Zaburi. 1:1); "njia yake mwenyewe" (Isaya. 53:6); "njia inayoonekana kuwa sawa" (Mithali. 14:12); "njia ya Misri" (Yeremia. 2:18); "njia ya mataifa" (Yer. 10:2); "njia ya Balaamu" (2 Petro. 2:15); "njia ya Kaini" (Yuda 11). Chaguo liko mbele ya wote kuhusu njia watakayoifuata, na wito unatolewa na Bwana Yesu: "Ingieni kwa kupitia mlango mwembamba; maana mlango ni mpana, na njia ni pana, iendayo upotevuni, nao ni wengi waingiao kwa mlango huo; maana mlango ni mwembamba, na njia ni nyembamba, iendayo uzimani, nao waionao ni wachache" (Mathayo 7:13-14).

"Mti wa uzima" — Kwa mfano, tunashiriki sasa mti wa uzima kwa kula Neno la Yahweh (linganisha Mithali 3:18) kwa kutarajia wakati ujao ambapo waliokubaliwa "watakula" Mti wa Uzima kwa kupewa kutokufa, "na kuishi milele".

MAKTABA YA MAREJELEO

Genesis Expositor - HP Mansfield
Gesenius
Davidson's Hebrew Lexicon
Elpis Israel - John Thomas
Exhaustive Concordance - Dr. Strong
Interlinear Hebrew English Old Testament - G.R. Berry
Clerical Theology Unscriptural - John Thomas
Eureka - John Thomas
Greek Lexicon - Liddell & Scott
Phanerosis - *John* Thomas
Antiquities of the Jews - W. Brown

MASWALI YA AYA:

1. Je, Mungu humtia majaribuni mwanadamu?
2. Je, Mungu huwajaribu watu?
3. Mti wa uzima ni nini?
4. Kwa nini wanawake wamfuate Sara badala ya Hawa (Eva)?
5. Je, nyoka alikuwa na miguu?
6. Nyoka aliongeaje?

MASWALI YA INSHA

1. Elezea ahadi ya Edeni.
2. Nyoka alikuwa ni nani.
3. Mahali pa ibada palikuwa wapi baada ya Adamu na Hawa kufukuzwa kutoka bustanini?.
4. Kerubi ni nini?
5. Malaika walijuaje uovu?